

**Umowa o dofinansowanie nr POIS.....Projektu „.....”¹
w ramach poddziałania, oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020**

zawarta w..... dnia zwana dalej: „Umową”, pomiędzy:

Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z siedzibą
w Warszawie, ul. Konstruktorska 3a, 02-673 Warszawa, zwanym dalej „Instytucją
Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą²”,

reprezentowanym/-ą przez:

.....

na podstawie z dniar.³, którego oryginał albo poświadczona
za zgodność z oryginałem kopia stanowi **załącznik nr 1a** do Umowy,

oraz

.....,

na podstawiez dnia, którego oryginał albo poświadczona za
zgodność z oryginałem kopia stanowi **załącznik nr 1b** do Umowy,

a

.....
(nazwa i forma prawna/imię i nazwisko Beneficjenta)

z siedzibą /zamieszkałym/-łą
w
NIP.....

REGON.....

zwanym/-ną dalej „Beneficjentem”,

reprezentowanym/-ną przez

.....

(imię i nazwisko, pełniona funkcja)

na podstawie⁴ z dnia....., którego oryginał albo poświadczona za
zgodność z oryginałem kopia stanowi **załącznik nr 2** do Umowy,

zwanym dalej „Stronami”

¹ Należy wpisać tytuł i numer Projektu.

² Należy wykreślić w zależności od tego która instytucja jest stroną umowy o dofinansowanie. Działanie takie należy zastosować odpowiednio do treści całej umowy o dofinansowanie.

³ Należy wpisać pełnomocnictwo, upoważnienie lub inny dokument, z którego wynika umocowanie reprezentującego do działania w imieniu i na rzecz Instytucji Wdrażającej/Pośredniczącej.

⁴ Należy wpisać pełnomocnictwo, upoważnienie lub inny dokument, z którego wynika umocowanie reprezentującego do działania w imieniu i na rzecz Beneficjenta.

Działając na podstawie art. 52 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431.), zwanej dalej „ustawą” i art. 206 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869), oraz mając na uwadze postanowienia:

- 1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U.UE.L.2013.347.320 z dnia 20 grudnia 2013 r., z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1303/2013”;
- 2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz.U.UE.L.2013.347.289 z dnia 20 grudnia 2013 r., z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1300/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1084/2006 (Dz.U.UE.L.2013.347.281 z dnia 20 grudnia 2013 r., z późn. zm.);
- 4) rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) Nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz.U.UE.L.2014.138.5 z dnia 13 maja 2014 r., z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem KE nr 480/2014”;
- 5) rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) Nr 821/2014 z dnia 28 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w zakresie szczegółowych uregulowań dotyczących transferu wkładów z programów i zarządzania nimi, przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych, charakterystyki technicznej działań informacyjnych i komunikacyjnych w odniesieniu do operacji oraz systemu rejestracji i przechowywania danych (Dz.U.UE.L.2014.223.7 z dnia 29 lipca 2014 r.) zwanego dalej „rozporządzeniem KE nr 821/2014”;
- 6) Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020 przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 5 lipca 2017 r., zatwierdzonej przez Komisję Europejską w dniu 23 października 2017 r.;
- 7) Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020, zwanego dalej „PO liŚ”, przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2017 r., zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 22 marca 2018 r.) oraz Szczegółowego opisu osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, zwanego dalej „SzOOP PoliŚ 2014-2020”;
- 8) Porozumienia w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2014-2020 dla osi priorytetowych I Zmniejszenie emisyjności gospodarki oraz V Poprawa bezpieczeństwa energetycznego zawartego pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju a Ministrem Gospodarki w dniu 19.11.2014 r. z późn. zm. oraz Porozumienia zawartego w dniu 27.01.2016 r. pomiędzy Ministrem Rozwoju a Ministrem Energii;

- 9) Porozumienia/Umowy⁵ 1/MG-NFOŚIGW/2014 w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, na lata 2014-2020 zawartej pomiędzy Ministrem Gospodarki a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w dniu 18.12.2014 r. z późn. zm.⁶
- 10) Porozumienia w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 zawartego pomiędzy Ministrem Energii a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska w dniu 15.03.2016 r. z późn. zm.

a także zważywszy, że:

- 1) Projekt służy interesowi publicznemu poprzez przyczynianie się do efektywnej realizacji celów PO liŚ, co uzasadnia udzielenie Beneficjentowi dofinansowania ze środków publicznych;
- 2) podstawowym celem Stron jest zrealizowanie Projektu przez Beneficjenta w pełnym zakresie i zgodnie z przyjętymi założeniami PO liŚ;
- 3) niezbędne jest zapewnienie zgodności zasad wdrażania PO liŚ z wytycznymi wydawanymi przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie ustawy;
- 4) prawidłowe zarządzanie środkami publicznymi wymaga stworzenia skutecznych mechanizmów w zakresie monitorowania, sprawozdawczości, ewaluacji i kontroli ich wydatkowania, w celu uniknięcia ewentualnych błędów i nieprawidłowości;
- 5) niezbędne jest zapewnienie odpowiednich środków informacyjnych i promocyjnych w celu uświadomienia opinii publicznej roli środków publicznych przekazywanych na realizację Projektu;
- 6) efektywna realizacja postanowień Umowy wymaga skoncentrowania ze strony Beneficjenta kompetencji do dokonywania wszelkich czynności związanych z realizacją Umowy przez ustanowionego pełnomocnika;

Strony Umowy uzgadniają, co następuje:

§ 1.

Przedmiot Umowy

1. Przedmiotem Umowy jest udzielenie Beneficjentowi dofinansowania na realizację Projektu „.....”, nr POIS_____ -...../___⁷ w ramach PO liŚ oraz określenie praw i obowiązków Stron Umowy związanych z realizacją Projektu.
2. Umowa stanowi umowę o dofinansowanie projektu, o której mowa w art. 2 pkt 26 lit a ustawy.

§ 2.

Definicje

Ilekroć w Umowie jest mowa o:

- 1) **danych** osobowych – należy przez to rozumieć dane osobowe w rozumieniu art. 4 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem

⁵ Niepotrzebne wykreślić.

⁶ Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

⁷ Należy wpisać tytuł i numer Projektu.

danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych – zwane dalej „RODO”) (Dz. Urz. UE L 119 z 4 maja 2016, str. 1) przetwarzane przez Strony w celu wykonywania zadań wynikających z Umowy;

- 2) **dochodzie** – należy przez to rozumieć dochód, o którym mowa w art. 61 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, obliczony zgodnie z zasadami ustalonymi w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*⁸;
- 3) **dofinansowaniu** - należy przez to rozumieć środki publiczne przyznane Beneficjentowi z budżetu środków europejskich w formie płatności, na realizację Projektu w wysokości określonej w § 6 Umowy;
- 4) **Harmonogramie Projektu** – należy przez to rozumieć:
 - a) Harmonogram Realizacji Projektu,
 - b) Harmonogram Płatności⁹,
 - c) Harmonogram Spłatstanowiące załączniki nr 3, 4 i 4a do Umowy,
 - d) Harmonogram Płatności w SL2014, który Beneficjent ma obowiązek przekazać w ciągu 5 dni roboczych od dnia uzyskania dostępu do SL2014;
- 5) *usunięty*
- 6) *usunięty*
- 7) **Institucji Pośredniczącej (IP)** - należy przez to rozumieć ministra właściwego do spraw energii, którego zadania w zakresie realizacji PO liŚ wykonuje właściwa komórka organizacyjna w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw energii, wskazana w SzOOP POliŚ 2014-2020¹⁰;
- 8) **Institucji Zarządzającej (IZ)** – należy przez to rozumieć ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, którego obsługę w zakresie realizacji PO liŚ zapewnia komórka organizacyjna w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego odpowiedzialna za przygotowanie i realizację PO liŚ, wskazana w SzOOP POliŚ 2014-2020;
- 9) **korekcie finansowej** – należy przez to rozumieć kwotę o jaką pomniejsza się dofinansowanie w związku ze stwierdzoną nieprawidłowością;
- 10) **nadużyciu finansowym** – należy przez to rozumieć nadużycie finansowe o którym mowa w *Wytycznych w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020*;
- 11) **nieprawidłowości** – należy przez to rozumieć nieprawidłowość indywidualną, o której mowa w art. 2 pkt 36 rozporządzenia nr 1303/2013, tj. każde naruszenie prawa unijnego lub krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem;

⁸ Treść wytycznych oraz ich zmiany są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju <https://www.gov.pl/web/inwestycje-rozwoj> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

⁹ Należy wykreślić, jeżeli w ocenie IP załącznik w formie papierowej nie jest wymagany.

¹⁰ Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

- 12) **okresie kwalifikowania wydatków** – należy przez to rozumieć okres realizacji Projektu, w którym mogą być ponoszone wydatki kwalifikowalne;
- 13) **organach ścigania** - należy przez to rozumieć organy o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 poz. 1987), do właściwości których należy wykrywanie przestępstw i ściganie ich sprawców poprzez prowadzenie dochodzeń i śledztw (w tym w szczególności Prokuraturę, Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne a także inne organy mające odpowiednie uprawnienia);
- 14) **płatniku** – należy przez to rozumieć Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 15) *usunięty*
- 15a) **pomocy zwrotnej** – należy przez to rozumieć formę wsparcia Beneficjenta, o której mowa w art. 66 rozporządzenia nr 1303/2013;
- 16) **Projekcie** – należy przez to rozumieć przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, zawartymi w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie zatytułowane „.....”, nr POIS._____-____-...../____”¹¹ zgłoszone przez Beneficjenta we wniosku o dofinansowanie;
- 17) **rachunku bankowym Beneficjenta** – należy przez to rozumieć wskazany przez Beneficjenta:¹²
- a) wyodrębniony nieoprocentowany rachunek bankowy dla potrzeb przekazywania zaliczki, z zastrzeżeniem lit. b), prowadzony przez bank „.....”, o numerze, (na dowód czego Beneficjent doręcza poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię umowy z bankiem/kopię zaświadczenia z banku¹³, która stanowi **załącznik nr 5** do Umowy),
- b) wyodrębniony rachunek bankowy dla potrzeb przekazywania zaliczki ze środków, o których mowa w § 6c, prowadzony przez bank „.....”, o numerze, (na dowód czego Beneficjent doręcza poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię umowy z bankiem/kopię zaświadczenia z banku¹⁴, która stanowi **załącznik nr 5a** do Umowy),
- c) rachunek bankowy dla potrzeb przekazywania refundacji poniesionych wydatków, prowadzony przez bank „.....”, o numerze (na dowód czego Beneficjent doręcza poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię umowy z bankiem/kopię zaświadczenia z banku¹⁵, która stanowi **załącznik nr 6** do Umowy);
- 18) **refundacji** - należy przez to rozumieć dofinansowanie przekazane Beneficjentowi na podstawie Umowy, w celu pokrycia części lub całości wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach realizacji Projektu;
- 19) **SL2014** – należy przez to rozumieć aplikację główną centralnego systemu teleinformatycznego, która służy m.in. do wspierania procesów związanych z obsługą Projektu od momentu podpisania Umowy;
- 20) **wkładzie własnym** – należy przez to rozumieć środki finansowe lub wkład niepieniężny zabezpieczone przez Beneficjenta, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych i nie zostaną Beneficjentowi przekazane w formie dofinansowania (różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną Beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla Projektu¹⁶);

¹¹ Należy wpisać tytuł i numer Projektu.

¹²W sytuacji, gdy dofinansowanie będzie przekazywane wyłącznie w formie refundacji należy wykreślić klauzulę wskazaną w lit. a, a także z § 8 należy wykreślić postanowienia odnoszące się do zaliczek.

¹³ Niepotrzebne wykreślić.

¹⁴ Niepotrzebne wykreślić.

¹⁵ Niepotrzebne wykreślić.

¹⁶ Stopa dofinansowania dla Projektu rozumiana jako % dofinansowania wydatków kwalifikowalnych.

- 21) **wniosku o dofinansowanie** – należy przez to rozumieć wniosek o przyznanie środków na realizację Projektu w ramach Programu, zarejestrowany przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą w SL2014 dnia r., o numerze POIS.-...../___; do czasu uruchomienia SL2014 wniosek zgodny ze wzorem wniosku o dofinansowanie dla projektów w ramach Programu wraz z wymaganymi przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą załącznikami, złożony przez Beneficjenta do właściwej Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej w celu uzyskania dofinansowania;
- 22) **wniosku o płatność** – należy przez to rozumieć wniosek o płatność beneficjenta, o którym mowa w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020*;
- 23) **wniosku o płatność końcową** - należy przez to rozumieć wniosek o płatność beneficjenta, o którym mowa w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020*, który jest ostatnim wnioskiem o płatność składanym w ramach Projektu;
- 24) **wydatku kwalifikowalnym** – należy przez to rozumieć koszt lub wydatek poniesiony w związku z realizacją Projektu, który spełnia kryteria refundacji lub rozliczenia (w przypadku systemu zaliczkowego) zgodnie z Umową;
- 25) **wykonawcy** – należy przez to rozumieć osobę fizyczną nie będącą personelem projektu, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która złożyła Beneficjentowi ofertę, której oferta została wybrana przez Beneficjenta lub która zawarła z Beneficjentem umowę związaną z realizacją Projektu;
- 26) **zaliczce** – należy przez to rozumieć dofinansowanie przekazane Beneficjentowi jednorazowo bądź w kilku transzach na podstawie Umowy, z góry na realizację Projektu z obowiązkiem rozliczenia zgodnie z przepisami prawa krajowego i unijnego oraz Umową.¹⁷
- 27) **zamówieniu** – należy przez to rozumieć umowę odpłatną, zawartą pomiędzy Beneficjentem a wykonawcą dla realizacji zadań objętych Projektem;
- 28) **zasadzie konkurencyjności** – należy przez to rozumieć zbiór warunków kwalifikowalności wydatków dotyczących zasady konkurencyjności określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*;
- 29) **personelu Projektu** – należy przez to rozumieć personel projektu w rozumieniu *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

§ 3.

Zasady systemu realizacji PO liŚ

1. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów systemem realizacji PO liŚ, w zakresie wykonania Umowy działa jako jej Strona na podstawie umowy/porozumienia zawartej(go) z IP/IZ w dniu 18.12.2014 r.
2. IZ i IP¹⁸ jest/są uprawnione/a do samodzielnego i niezależnego korzystania z uprawnień przewidzianych dla Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej na podstawie Umowy w zakresie przeprowadzenia kontroli, żądania przedstawienia dokumentów lub wyjaśnień, uznania całości lub części wydatków za niekwalifikowalne lub zażądania od Instytucji

¹⁷ W przypadku gdy w Projekcie dofinansowanie nie będzie przekazywane w formie zaliczki z Umowy należy wykreślić postanowienia dotyczące zaliczek

¹⁸ Wykreślić w przypadku gdy umowę zawiera IP.

Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej rozwiązania Umowy.

3. Beneficjent oświadcza, że zapoznał się i akceptuje zasady związane z systemem realizacji PO IiŚ, o których mowa w ust. 1 i 2.
4. Beneficjent oświadcza, że nie został wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania zgodnie z art. 37 ust. 3 pkt 1 ustawy a także, że Projekt nie jest projektem zakończonym w rozumieniu art. 65 ust. 6 rozporządzenia nr 1303/2013.

§ 4.

Zasady realizacji Projektu

1. Beneficjent zobowiązuje się do zrealizowania Projektu w pełnym zakresie, zgodnie z Umową i jej załącznikami, z należytą starannością, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i unijnego, w tym do osiągnięcia wskaźników Projektu. Beneficjent zobowiązuje się w szczególności do przestrzegania i stosowania:
 - 1) zasad polityk unijnych, które są dla niego wiążące, w tym przepisów dotyczących konkurencji, pomocy publicznej, udzielania zamówień publicznych, ochrony środowiska oraz polityki równych szans;
 - 2) wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego o których mowa w art. 2 pkt 32 ustawy. Beneficjent jest zobowiązany do stosowania wytycznych w wersji obowiązującej na dzień dokonywania odpowiedniej czynności lub operacji związanej z realizacją Projektu, chyba że inaczej określono w treści samych wytycznych
 - 3) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.);
 - 4) zasad programu pomocowego przyjętego rozporządzeniem _____ (Dz. U. poz. _____) (nr programu: _____)/~~decyzji Komisji Europejskiej z dnia ... nr ... w sprawie zatwierdzenia pomocy indywidualnej/...~~¹⁹;
2. Beneficjent oświadcza, że zapoznał się z treścią wytycznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2. O miejscu publikacji, zmianie oraz terminie, od którego wytyczne lub ich zmiany powinny być stosowane, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego informuje w komunikacie zamieszczonym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
3. W przypadku, gdy ogłoszona w trakcie realizacji Projektu (po zawarciu Umowy) wersja *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, aktualna na dzień dokonywania oceny wydatku (np. podczas weryfikacji wniosku o płatność Beneficjenta lub kontroli), wprowadza rozwiązania korzystniejsze dla Beneficjenta, do oceny kwalifikowalności wydatków, stosuje się wersję ww. wytycznych obowiązującą na dzień dokonywania oceny wydatku. W przypadku wprowadzenia korzystnych dla Beneficjenta zmian w warunkach kwalifikowalności wydatków, które mogą mieć wpływ na wynik oceny kwalifikowalności już poniesionych i ocenionych wydatków, do czasu zatwierdzenia ostatecznego wniosku o płatność Beneficjenta w Projekcie, Beneficjent może wystąpić o ponowną ocenę kwalifikowalności wydatków zgodnie z obowiązującymi na chwilę ponownej oceny, bardziej korzystnymi warunkami. Niezależnie od powyższego, ostateczna decyzja w przedmiocie ponownej oceny kwalifikowalności wydatków w oparciu o bardziej korzystne warunki należy do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.²⁰
4. Do oceny prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji Projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, w tym postępowań przeprowadzonych zgodnie

¹⁹ Uzupełnić właściwe i wykreślić pozostałe lub wykreślić całą klauzulę, jeśli w działaniu nie występuje pomoc publiczna.

²⁰ W przypadku wystąpienia wątpliwości dotyczących kwalifikowalności wydatków lub odmiennej interpretacji postanowień ww. Wytycznych, zastosowanie ma rozdział 4 pkt 13 tychże Wytycznych.

z wymogami określonymi w podrozdziale 6.5 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, stosuje się wersję ww. wytycznych obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania²¹, które zakończyło się zawarciem danej umowy. W przypadku wprowadzenia korzystnych dla Beneficjenta zmian w warunkach kwalifikowalności wydatków, do czasu zatwierdzenia ostatecznego wniosku o płatność beneficjenta w Projekcie, IZ może wydać zgodę na obniżenie lub odstąpienie od nałożenia korekty finansowej za naruszenie wymogów określonych w ww. wytycznych, właściwych dla oceny prawidłowości umów. Beneficjent zobowiązuje się zrealizować Projekt zgodnie z:

1. wnioskiem o dofinansowanie,
2. Opisem Projektu, stanowiącym **załącznik nr 7** do Umowy, określającym m.in. zakres rzeczowy Projektu,
3. Harmonogramem Projektu, który powinien zawierać dane zgodne z zawartymi w SL 2014, zamieszczonymi przez Beneficjenta zgodnie z § 19 Umowy,
4. Decyzją Komisji Europejskiej, zwaną dalej „Decyzją KE”, wraz z aneksami, której kopia stanowi **załącznik nr 8** do Umowy²².
5. Zmiana warunków realizacji Projektu, która powodowałaby niezgodność Projektu z wnioskiem o dofinansowanie, wymaga uprzedniej zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej. Wniosek o zmianę i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej sporządzane są w formie
6. Zmiana warunków realizacji Projektu, która powodowałaby niezgodność z Opisem Projektu, wymaga uprzedniej zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej oraz aneksowania Umowy. Wniosek o zmianę należy złożyć w formie
7. Zmiany w zakresie wskaźników zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie wymagają każdorazowo uprzedniej zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej oraz aneksowania Umowy. Możliwość wydania zgody na takie zmiany oceniane są każdorazowo z uwzględnieniem zasad weryfikacji wykonania efektów rzeczowych Projektu określonych w § 11. W określonych tam przypadkach zgoda skutkować może, zgodnie z zasadą proporcjonalności, pomniejszeniem dofinansowania. Wniosek o zmianę należy złożyć w formie
8. Zmiana numerów rachunków bankowych wskazanych w § 2 pkt 17 nie wymaga aneksowania Umowy. Niezwłocznie po zmianie wskazanych w Umowie rachunków bankowych Beneficjent informuje o tym fakcie Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą składając oświadczenie którego wzór stanowi **załącznik nr 9** do Umowy. Oświadczenie jest skuteczne z chwilą jego doręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
- 8a Zmiana działań informacyjno-promocyjnych, określonych w **załączniku nr 7** Opis Projektu, nie wymaga aneksowania Umowy. Wystarczające jest wyrażenie uprzedniej zgody na tę zmianę przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą. Wniosek o zmianę i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej sporządzane są w formie
9. Każda zmiana Harmonogramu Projektu lub Harmonogramu uzyskiwania pozwoleń na budowę lub ~~decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych~~²³, która nie powoduje wydłużenia okresu realizacji Projektu wymaga uprzedniej zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej i nie wymaga aneksowania Umowy. Zmiana powinna być przez Beneficjenta uzasadniona. Instytucja Wdrażająca/Instytucja

²¹ Pojęcie „wszczęcia postępowania” jest rozumiane w taki sposób, w jaki definiują je właściwe *Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

²²Dotyczy projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013 w odniesieniu do których wydana została Decyzja KE.

²³Dotyczy sytuacji, w których zastosowanie ma § 4a.

Pośrednicząca ustosunkowuje się do zmian zaproponowanych przez Beneficjenta bez zbędnej zwłoki, uzasadniając swoje stanowisko w razie odmowy ich uwzględnienia. Wniosek o zmianę i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej sporządzane są w formie

10. Zmiana Harmonogramu Projektu lub Harmonogramu uzyskiwania pozwoleń na budowę ~~lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych~~²⁴, która powodowałaby wydłużenie okresu realizacji Projektu wymaga aneksowania Umowy, w tym odpowiedniej zmiany § 7 ust. 2 Umowy. Beneficjent jest zobowiązany wystąpić z wnioskiem o wydłużenie okresu realizacji Projektu nie później niż 30 dni przed upływem okresu określonego w § 7 ust. 2 Umowy. Wniosek o zmianę należy złożyć w
11. Zmiana warunków realizacji Projektu określonych w Decyzji KE, wymaga uprzedniej zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, IP²⁵, IZ oraz Komisji Europejskiej i wymaga aneksowania Umowy. Wniosek o zmianę należy złożyć w formie²⁶
- 11a. Beneficjent zobowiązany jest do rozpoczęcia realizacji Projektu, rozumianego jako podpisanie umowy z wykonawcą w terminie 8²⁷ miesięcy od dnia zawarcia Umowy. W terminie 7 dni od dnia podpisania umowy z wykonawcą Beneficjent zobowiązany jest do przekazania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy.²⁸
- 11a. Beneficjent zobowiązany jest do rozpoczęcia realizacji Projektu, rozumianego jako rozpoczęcie robót budowlanych lub złożenie pierwszego prawnie wiążącego oświadczenia woli dotyczącego nabycia urządzeń, w terminie ___ miesięcy od dnia zawarcia Umowy, co potwierdza **Załącznik nr 17** do Umowy. W terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia realizacji Projektu Beneficjent zobowiązany jest do przekazania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii dokumentów potwierdzających dotrzymanie tego terminu. Załącznik nr 17 określa również Harmonogram uzyskiwania decyzji/dokumentów niezbędnych do osiągnięcia pełnej gotowości technicznej. Zmiany Załącznika nr 17, w odniesieniu do ww. harmonogramu, nie wymagają aneksowania Umowy. Niezwłocznie po zmianie, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, Beneficjent przedkłada Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej zmieniony Załącznik nr 17.²⁹
- /11a. Beneficjent zobowiązany jest do rozpoczęcia realizacji Projektu rozumianego jako, w terminie ... miesięcy od dnia zawarcia Umowy, co potwierdza Załącznik nr 16 do Umowy. W terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia realizacji Projektu Beneficjent zobowiązany jest do przekazania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii dokumentów potwierdzających dotrzymanie tego terminu. Załącznik nr 17 określa również Harmonogram uzyskiwania decyzji/dokumentów niezbędnych do osiągnięcia pełnej gotowości technicznej. Zmiany Załącznika nr 17, w odniesieniu do ww. harmonogramu, nie wymagają aneksowania Umowy. Niezwłocznie po zmianie, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, Beneficjent przedkłada Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej zmieniony Załącznik nr 17.³⁰
12. Nie jest dopuszczalna zmiana Umowy w zakresie warunków realizacji Projektu lub wskaźników, w rezultacie której Projekt przestałby spełniać kryteria wyboru projektów, według których był oceniany, zawarte w dokumencie *Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* stanowiącym załącznik nr 3 do SzOOP POLiŚ 2014-2020.

²⁴ Dotyczy sytuacji, w których zastosowanie ma § 4a.

²⁵ W przypadku gdy umowę zawiera IP należy wykreślić.

²⁶ Dotyczy projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013 w odniesieniu do których została wydana Decyzja KE.

²⁷ Termin określony zgodnie z warunkami konkursu.

²⁸ Dotyczy poddziałania 1.6.1, 1.6.2, 1.7.2, 1.7.3, działania 1.5. Wykreślić jeśli nie dotyczy.

²⁹ Dotyczy poddziałania 1.6.1, 1.6.2, 1.7.2, 1.7.3, działania 1.5. Wykreślić jeśli nie dotyczy.

³⁰ Dotyczy działania 1.2 oraz poddziałań 1.1.1, 1.3.1 i 1.3.2. Wykreślić jeśli nie dotyczy.

13. Nie jest dopuszczalna zmiana Umowy w zakresie warunków realizacji Projektu lub wskaźników, której rezultatem byłoby nieprzyznanie Projektowi dofinansowania w czasie, gdy Projekt podlegał ocenie w ramach procedury wyboru projektów.
14. Niewykonanie wskaźnika w Projekcie może stanowić przesłankę do stwierdzenia nieprawidłowości oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej. Zasady określone w § 11 Umowy regulują stosowany przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą sposób weryfikacji wykonania wskaźników Projektu.
15. Beneficjent realizuje Projekt zgodnie z własnymi procedurami kontroli wewnętrznej adekwatnymi do wielkości podmiotu i rodzaju projektu, zgodnymi z zasadami obowiązującymi w systemie realizacji PO LiŚ m. in. w zakresie:
 - a. weryfikacji i potwierdzenia wykonania robót, usług, dostaw, za które dokonywane są płatności oraz ich zgodności z zawartymi umowami,
 - b. weryfikacji i poświadczania wydatków włączanych do składanych wniosków o płatność.Zmiany procedur w zakresie zawierania umów związanych z realizacją Projektu wymagają akceptacji Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
16. Beneficjent zobowiązuje się wprowadzić i stosować w trakcie realizacji Projektu jak i okresie trwałości Projektu, o którym mowa w art. 71 rozporządzenia nr 1303/2013, odpowiednie działania zapobiegające konfliktowi interesów w rozumieniu art. 61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzje nr 541/2014/UE, a także uchylającego rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. Urz. UE.L 2018 Nr 193, str.1). W przypadku zidentyfikowania konfliktu interesów lub podejrzenia konfliktu interesów Beneficjent informuje o tym fakcie Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą w terminie 7 dni od dnia powzięcia informacji o okolicznościach powodujących lub mogących powodować konflikt interesów, wskazując w zawiadomieniu podjęte środki zaradcze mające na celu zapobieżenie ewentualnej szkodzi lub naprawienie szkody spowodowanej przez konflikt interesów.
17. Beneficjent zobowiązuje się do stosowania wysokich standardów uczciwości i etycznego postępowania we wszystkich procesach związanych z realizacją Projektu.
18. W terminie 7 dni od dnia zawarcia Umowy Beneficjent zobowiązuje się upublicznić, co najmniej na swojej stronie internetowej, informacje o funkcjonowaniu mechanizmu umożliwiającego sygnalizowanie o potencjalnych nieprawidłowościach lub nadużyciach finansowych, tj. opracowanego i udostępnionego przez IZ narzędzia informatycznego umożliwiającego przekazanie informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego w szczególności poprzez:
 - a) specjalny adres e-mail lub
 - b) elektroniczny system zgłoszeń za pośrednictwem dedykowanej strony internetowej.
19. Beneficjent zobowiązany jest do poinformowania swoich pracowników zaangażowanych w realizację Projektu o funkcjonowaniu mechanizmu o którym mowa w ust. 18. Beneficjent zobowiązany jest zaniechać podejmowania działań odwetowych wobec swoich pracowników, wykonawców jak również innych osób powiązanych z realizowanym Projektem, w dobrej wierze przekazały informację o możliwości wystąpienia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego.
20. Beneficjent jest zobowiązany do rzetelnego oszacowania ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu oraz opracowania skutecznych i proporcjonalnych środków przeciwdziałania wystąpieniu nadużyć finansowych.
21. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może weryfikować działania podejmowane przez Beneficjenta, o których mowa w ust. 15-20. W przypadku

stwierdzenia, że podejmowane działania i środki nie są wystarczające i skuteczne w stosunku do stwierdzonego ryzyka, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może zobowiązać Beneficjenta do zastosowania dodatkowych środków niezbędnych do ograniczenia przedmiotowego ryzyka.

22. W przypadku ustanowienia Pełnomocnika ds. Projektu, który będzie osobą właściwą do reprezentowania Beneficjenta w kontaktach z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą w sprawach związanych z realizacją Umowy, Beneficjent informuje Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o jego ustanowieniu, w terminie 14 dni od dnia jego ustanowienia. Beneficjent niezwłocznie informuje o zmianie osoby Pełnomocnika ds. Projektu.
23. Beneficjent zobowiązany jest do przekazywania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej lub podmiotom przez nią wskazanym, na każde jej wezwanie wszelkich informacji i wyjaśnień związanych z realizacją Projektu, w tym także do przedkładania oryginałów dokumentów lub ich poświadczonych kopii, w szczególności dokumentów rozliczeniowych dotyczących wydatków kwalifikowalnych, w terminach wskazanych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą. Powyższe nie dotyczy sytuacji, gdy w ocenie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej lub podmiotów przez nią wskazanych, odmowa przekazania informacji i wyjaśnień oraz przedłożenia dokumentów jest uzasadniona.
24. Beneficjent nie może przenieść na inny podmiot praw lub obowiązków wynikających z Umowy bez uprzedniej zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej. Wniosek i stanowisko w sprawie zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej sporządzane są w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
25. Beneficjent ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją Projektu. Ilekroć osoba trzecia w związku z realizacją Projektu wystąpi z roszczeniem wobec Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, IP³¹ lub IZ Beneficjent zobowiązuje się zwolnić Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, IP³² lub IZ z odpowiedzialności.
26. Niezależnie od tego, czy Beneficjent upoważni inny podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, Beneficjent zawsze pozostaje jedynym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Projektu względem Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, uprawnionym do kontaktowania się z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą oraz składania wniosków o płatność i otrzymywania dofinansowania.

§ 4a³³

Wymogi związane z ochroną środowiska

1. Beneficjent zobowiązuje się do doręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kopii następujących dokumentów poświadczonych za zgodność z oryginałem przez osoby (organy) uprawnione do reprezentowania Beneficjenta:
 - a) pozwolenia na budowę/pozwoleń na budowę/decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, zwanych dalej „decyzją budowlaną”³⁴;
 - b) streszczenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w języku niespecjalistycznym, a na żądanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej całego raportu,
 - c) opinii organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - d) opinii właściwego Dyrektora Urzędu Morskiego – gdy przedsięwzięcie jest realizowane

³¹ Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

³² Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

³³ Wykreślić paragraf jeśli nie dotyczy

³⁴ Wykreślić w zależności od liczby i rodzaju decyzji

na obszarze morskim,

- e) postanowienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska uzgadniającej decyzję budowlaną,
 - f) informacji na temat podania do publicznej wiadomości przez organ decyzji budowlanej, spełniających wymogi ponownej³⁵ oceny oddziaływania na środowisko określone w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą OOŚ”, w terminie/-ach określonym/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych, stanowiącym **załącznik nr 10** do Umowy.
2. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się do niezwłocznej weryfikacji zgodności otrzymanej kopii dokumentacji, o której mowa w ust. 1 z wymogami określonymi w ustawie OOŚ. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się niezwłocznie powiadomić Beneficjenta o wynikach weryfikacji.
 3. W przypadku stwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą uchybień w uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej skutkującej stwierdzeniem jej niezgodności z ustawą OOŚ, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się wskazać rodzaj uchybienia oraz wezwać Beneficjenta do jego usunięcia w terminie wskazanym przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
 4. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wstrzymuje przekazanie dofinansowania, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy, w zakresie wydatków związanych z pracami budowlanymi realizowanymi na podstawie decyzji budowlanej do czasu potwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą zgodności uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej z wymogami ustawy OOŚ.
 5. W przypadku nedoręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumentów o których mowa w ust. 1 lub nieusunięcia uchybień o których mowa w ust. 3 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może odstąpić od Umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności odpowiednio w terminie ... od dnia:
 - a) upływu terminu/-ów określonego/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych lub
 - b) bezskutecznego upływu terminu określonego w wezwaniu o którym mowa w ust. 3 nie później jednak niż do dnia 31.12.2023 r.

/§ 4a³⁶

Wymogi związane z ochroną środowiska

1. Jeżeli na etapie prowadzonego postępowania w sprawie wydania pozwolenia/pozwoleń na budowę/decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej³⁷, zwanych dalej „decyzją budowlaną”, wystąpi obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko, o którym mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą OOŚ”, Beneficjent zobowiązuje się do doręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kopii następujących dokumentów poświadczonych za zgodność z oryginałem przez osoby (organy) uprawnione do reprezentowania Beneficjenta:
 - a) decyzji budowlanej,

³⁵ Wykreślić jeśli nie dotyczy.

³⁶ Wykreślić paragraf, jeśli nie dotyczy.

³⁷ Wykreślić w zależności od liczby i rodzaju decyzji.

- b) streszczenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w języku niespecjalistycznym, a na żądanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej całego raportu,
 - c) opinii organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - d) opinii właściwego Dyrektora Urzędu Morskiego – gdy przedsięwzięcie jest realizowane na obszarze morskim,
 - e) postanowienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska uzgadniającego decyzję budowlaną,
 - f) informacji na temat podania do publicznej wiadomości przez organ decyzji budowlanej, spełniających wymogi określone w ustawie OoŚ w terminie/-ach określonym/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych, stanowiącym **załącznik nr 10** do Umowy.
2. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się do niezwłocznej weryfikacji zgodności otrzymanej kopii dokumentacji, o której mowa w ust. 1 z wymogami określonymi w ustawie OoŚ. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się niezwłocznie powiadomić Beneficjenta o wynikach weryfikacji.
 3. W przypadku stwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą uchybień w uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej skutkującej stwierdzeniem jej niezgodności z ustawą OoŚ, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się wskazać rodzaj uchybienia oraz wezwać Beneficjenta do jego usunięcia w terminie wskazanym przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
 4. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wstrzymuje przekazanie dofinansowania, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy, w zakresie wydatków związanych z pracami budowlanymi realizowanymi na podstawie decyzji budowlanej, do czasu potwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą zgodności uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej z wymogami ustawy OoŚ.
 5. W przypadku nedoręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumentów o których mowa w ust. 1 lub nieusunięcia uchybień o których mowa w ust. 3 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może odstąpić od Umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności odpowiednio w terminie ... od dnia:
 - a) upływu terminu/-ów określonego/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych; lub
 - b) bezskutecznego upływu terminu określonego w wezwaniu o którym mowa w ust. 3 nie później jednak niż do dnia 31.12.2023 r.

§ 4b³⁸

Wymogi związane z monitorowaniem oceny oddziaływania na środowisko

- ~~1. Jeżeli w czasie oceny wniosku o dofinansowanie projektu nie została rozpoczęta lub zakończona ocena oddziaływania na środowisko w rozumieniu ustawy OoŚ dla przynajmniej jednego z przedsięwzięć wchodzących w zakres rzeczowy Projektu, bez uszczerbku dla § 4a, Beneficjent zobowiązuje się do doręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kopii decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez osoby uprawnione do reprezentowania Beneficjenta, najpóźniej w terminie 14 dni od dnia określonego w ust. 6 lit. a). Decyzja albo decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, muszą spełniać wymagania określone w ustawie OoŚ.~~
- ~~2. Terminy uzyskiwania poszczególnych dokumentów, o których mowa w ust. 1 określa Harmonogram uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiący~~

³⁸ Dotyczy poddziałania 1.1.2, 1.4.1, działania 7.1 Wykreślić jeśli nie dotyczy.

załącznik nr 10a do Umowy. Nie jest dopuszczalna zmiana Harmonogramu w drodze aneksu do Umowy.

- ~~3. Beneficjent zobowiązuje się do sukcesywnego dostarczania do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej uzyskiwanych dokumentów, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia terminu określonego w Harmonogramie, o którym mowa w ust. 2.~~
- ~~4. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się do niezwłocznej weryfikacji zgodności otrzymanej kopii dokumentacji, o której mowa w ust. 1 z wymogami określonymi w ustawie OOS. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się niezwłocznie powiadomić Beneficjenta o wynikach weryfikacji.~~
- ~~5. W przypadku stwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą uchybień w uzyskanej przez Beneficjenta dokumentacji skutkującej stwierdzeniem jej niezgodności z ustawą OOS, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się wskazać rodzaj uchybienia oraz wezwać Beneficjenta do jego usunięcia w terminie wskazanym przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.~~
- ~~6. W przypadku niedoręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumentów, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia określonego w lit. a), lub nieusunięcia uchybień w terminie, o którym mowa w ust. 5, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może odstąpić od Umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności odpowiednio w terminie 90 dni od dnia:
 - a)³⁹ lub
 - b) bezskutecznego upływu terminu określonego w wezwaniu, o którym mowa w ust. 5 nie później jednak niż do dnia⁴⁰.~~

§ 5.

Wartość Projektu i źródła finansowania

1. Planowany całkowity koszt realizacji Projektu wynosi PLN (słownie: PLN).
2. Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych wynosi PLN (słownie: PLN).
3. Wydatki wykraczające poza maksymalną kwotę wydatków kwalifikowalnych, określoną w ust. 2, w tym wydatki wynikające ze wzrostu kosztu całkowitego realizacji Projektu po zawarciu Umowy, są ponoszone przez Beneficjenta i są wydatkami niekwalifikowalnymi.
4. Beneficjent jest zobowiązany do zapewnienia sfinansowania wszelkich wydatków niekwalifikowalnych niezbędnych dla realizacji Projektu w pełnym zakresie.
5. W przypadku, w którym całkowity koszt kwalifikowalny Projektu przekroczy próg określony w rozporządzeniu nr 1303/2013 definiujący kwotę, od której projekt traktowany jest jako duży, Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie poinformować o tym fakcie Instytucję Wdrażającą i Instytucję Pośredniczącą⁴¹ oraz na żądanie Instytucji Pośredniczącej, w terminie przez nią wskazanym, uzupełnić wniosek o dofinansowanie o informacje wymagane dla projektów dużych.⁴²
6. W sytuacji, o której mowa w ust. 5, gdy Decyzja KE będzie negatywna, Umowa ulega rozwiązaniu z dniem doręczenia kopii Decyzji KE Beneficjentowi. Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu przekazanego dotychczas dofinansowania (bez odsetek) w

³⁹ Data wskazana w części H.1. pkt. 3 kol. B wniosku o dofinansowanie.

⁴⁰ W tym miejscu należy wskazać uzgodnioną z beneficjentem datę dzienną nie późniejszą niż 31.12.2023 r

⁴¹ W przypadku gdy umowę zawiera Instytucja Pośrednicząca będzie to odpowiednio „Instytucję Pośredniczącą i IZ”.

⁴² Dotyczy projektów innych niż duże w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach należy wykreślić.

terminie wskazanym w § 23 ust. 3 Umowy. Postanowienia § 23 ust. 6a i 6b Umowy stosuje się odpowiednio. Po bezskutecznym upływie terminu na zwrot § 17 Umowy stosuje się odpowiednio.⁴³

§ 6.

Wysokość dofinansowania

1. Beneficjentowi udzielone zostanie dofinansowanie na realizację Projektu, obliczone przy uwzględnieniu stopy dofinansowania Projektu⁴⁴, w kwocie nie większej niż PLN (słownie: PLN) w formie wskazanej w § 6a ust. 1 Umowy. Kwota dofinansowania jest uzależniona od wartości wydatków kwalifikowalnych poniesionych w toku realizacji projektu i zatwierdzonych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą zgodnie z obowiązującymi w systemie realizacji PO liŚ dokumentami.
- 1a. ~~Intensywność dofinansowania odnoszona do kwoty rzeczywistego całkowitego kosztu realizacji projektu nie może przekroczyć%, zgodnie z warunkami Decyzji KE, stanowiącej załącznik nr 14 do Umowy.~~⁴⁵
2. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości kwota wskazana w ust. 1 ulega pomniejszeniu, o kwotę podlegającą zwrotowi, określoną zgodnie z:
 - a) § 17 ust. 3 i 6 Umowy; z chwilą dokonania zwrotu,
 - b) § 17 ust. 7 Umowy; w chwili kiedy decyzja o zwrocie stanie się ostateczna,z wyłączeniem zwrotów zaległych spłat rat pomocy zwrotnej oraz odsetek, o których mowa w § 6a ust. 7.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokona niezwłocznie ponownego obliczenia maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowanych, o której mowa w § 5 ust. 2 Umowy. Strony oświadczają, że zmiana wysokości maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowanych dokonywana jest w tym przypadku w drodze jednostronnego oświadczenia woli Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, które jest wiążące dla Beneficjenta. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca poinformuje Beneficjenta w formie pisemnej o zmianie wysokości maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowanych wzywając go jednocześnie do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Projektu.
4. Z zastrzeżeniem ust. 5⁴⁶, w celu uniknięcia podwójnego finansowania, bezzwrotne środki publiczne, które zostały przekazane Beneficjentowi na przygotowanie lub realizację części lub całości zakresu rzeczowego Projektu na podstawie innej umowy lub umów, zostają uwzględnione jako dofinansowanie Projektu i zostaną rozliczone we wnioskach o płatność tak jak zaliczka otrzymana na dofinansowanie Projektu.⁴⁷
5. Beneficjent może otrzymać bezzwrotne środki publiczne na podstawie innej umowy lub umów na finansowanie wkładu własnego Beneficjenta w Projekt do wysokościPLN (słownie:.....PLN)⁴⁸. Środki te nie będą traktowane jako dofinansowanie, jeśli w umowie, na podstawie której zostały przekazane, jest wskazane,

⁴³ Dotyczy projektów innych niż duże w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach należy wykreślić.

⁴⁴ Stopę dofinansowania Projektu stanowi iloraz kwoty dofinansowania Projektu i maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych (po uwzględnieniu ewentualnej luki finansowej w Projekcie) pomnożony przez 100%.

⁴⁵ Dotyczy działania 7.1. Wykreślić jeżeli nie dotyczy.

⁴⁶ Wykreślić wyrażenie „z zastrzeżeniem ust. 5” w przypadku wykreślenia ust. 5 z powodu braku zastosowania

⁴⁷ Wykreślić w przypadku wystąpienia pomocy publicznej.

⁴⁸ Należy wpisać kwotę, która będzie stanowiła wkład własny Beneficjenta (w przypadku jednostek samorządu terytorialnego lub jednostek podległych wkład własny jest pomniejszony o kwotę, którą jednostka samorządu terytorialnego lub jednostka podległa musi zapewnić ze środków własnych).

że dotyczą finansowania wkładu własnego Beneficjenta w Projekt.⁴⁹

§ 6a.

Warunki przekazania pomocy zwrotnej

1. Beneficjentowi udzielone zostanie dofinansowanie na realizację Projektu w formie pomocy zwrotnej w kwocie PLN (słownie: PLN), co stanowi ___% kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w § 5 ust. 2 Umowy, z obowiązkiem spłaty wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 7, obejmująca przyznane premie, o których mowa w § 6b Umowy⁵⁰ lub § 6c Umowy⁵¹.
2. Beneficjent otrzymuje pomoc zwrotną na poniższych warunkach:
 - a) okres finansowania: od r. do r.;
 - b) oprocentowanie: _____;
 - c) okres karencji w spłacie pomocy zwrotnej: do r. ⁵²,
3. Terminy i wysokość wypłat pomocy zwrotnej określa Harmonogram Płatności stanowiący **załącznik nr 4** do Umowy.
4. Podlegające spłacie przez Beneficjenta odsetki nie podlegają kapitalizacji.
5. Dla celów rozliczenia pomocy zwrotnej przyjmuje się, że miesiąc odpowiada liczbie dni kalendarzowych, a rok liczy 365 dni.
6. Beneficjent zobowiązuje się do dokonywania spłaty pomocy zwrotnej w kwotach i terminach określonych w Harmonogramie Spłat, stanowiącym **Załącznik nr 4a** do Umowy wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 7, bez wezwania od Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej. Spłaty będą dokonywane na rachunek bankowy Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, prowadzony przez bank BGK o numerze _____.
7. Odsetki z tytułu oprocentowania pomocy zwrotnej, naliczane za każdy dzień od dnia obciążenia rachunku bankowego płatnika kwotą wypłaconej pomocy zwrotnej lub jej transzy do dnia poprzedzającego dzień uznania rachunku bankowego Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kwotą spłaty pomocy zwrotnej lub poszczególnych jej rat spłacane są na bieżąco w okresach kwartalnych. Pierwsza spłata odsetek z tytułu oprocentowania pomocy zwrotnej nastąpi na koniec kwartału kalendarzowego następującego po kwartale, w którym wypłacono pierwszą transzę środków.
8. Odsetki, o których mowa w ust. 7 są naliczane od kwoty wypłaconej pomocy zwrotnej pomniejszonej o kwotę wypłaconej premii o której mowa w § 6c oraz uwzględniającej zmianę Harmonogramu Projektu, o której mowa w § 6b ust. 4.
9. Za dzień spłaty pomocy zwrotnej uznaje się dzień uznania rachunku bankowego Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kwotą przypadającą do zapłaty.
10. W przypadku opóźnienia Beneficjenta:
 - a) w spłacie rat pomocy zwrotnej lub
 - b) odsetek, o których mowa w ust. 7,

Instytucja Wdrażająca nalicza odsetki za opóźnienie, w wysokości jak dla zaległości podatkowych. W takim przypadku odsetki za opóźnienie nalicza się, z zastrzeżeniem § 8 ust. 3, za okres:

⁴⁹ Wykreślić w przypadku wystąpienia pomocy publicznej lub w przypadku, gdy ustęp nie będzie miał zastosowania. W takim przypadku należy również wykreślić z Umowy definicję wkładu własnego..

⁵⁰ Wykreślić w przypadku, gdy premia inwestycyjna nie znajduje zastosowania.

⁵¹ Wykreślić w przypadku, gdy premia za ... nie znajduje zastosowania.

⁵² Okres karencji jest liczony od daty ostatniej wypłaty i nie może być dłuższy niż 12 miesięcy od daty zakończenia projektu.

- c) od następnego dnia po upływie terminu spłaty raty pomocy zwrotnej wynikającego z Harmonogramu Spłaty lub
 - d) od dnia następującego po dniu zapadalności odsetek, o których mowa w ust. 7, do dnia uznania rachunku bankowego Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kwotą należności, o których mowa w lit. a) i b).
11. W przypadku niewykorzystania przez Beneficjenta pomocy zwrotnej w pełnej wysokości, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca określa nowy Harmonogram Spłat i wzywa Beneficjenta do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Projektu. Zmiany wysokości pomocy zwrotnej uwzględnia się poprzez odpowiednią zmianę ostatniej raty pomocy zwrotnej podlegającej spłacie oraz, odpowiednio, proporcjonalną zmianę wysokości premii o których mowa w § 6b i § 6e.

§ 6b⁵³.

Warunki przyznania premii inwestycyjnej

1. Spłaty z tytułu zwrotu udzielonego Beneficjentowi dofinansowania na realizację Projektu w formie pomocy zwrotnej ulegają umorzeniu jako premia inwestycyjna, w wysokości do PLN (słownie: PLN)⁵⁴, odpowiadającej maksymalnie% wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w § 5 ust. 2 Umowy, po spełnieniu warunków opisanych w ust. 2 i 3. Umorzenie uwzględnia się w ostatnich ratach spłaty kapitału pomocy zwrotnej.
2. Ustalenie ostatecznej wartości premii inwestycyjnej nastąpi na podstawie przekazanej w terminie do liczonego od zakończenia okresu kwalifikowalności, o którym mowa w § 7 Umowy, dokumentacji zaakceptowanej przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, którą stanowić będzie
3. Kwota premii inwestycyjnej będzie ustalona na podstawie danych w postaci⁵⁵ wykazanych stosownie do ust. 2, zgodnie z zasadami określonymi w **załączniku nr 18** do Umowy.
4. Po ustaleniu, zgodnie z ust. 3, premii inwestycyjnej, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wezwie Beneficjenta do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Spłat.
5. W przypadku, gdy ustalona zgodnie z ust. 3 kwota premii inwestycyjnej będzie mniejsza od wskazanej w ust. 1, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca poinformuje Beneficjenta o wysokości przyznanej premii inwestycyjnej oraz wezwie go jednocześnie do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Spłat.

§ 6c⁵⁶.

Warunki przyznania premii za

1. Beneficjentowi zostaje przyznana premia za, w formie ustalenia wysokości pomocy zwrotnej niepodlegającej spłacie, w wysokości do PLN (słownie)⁵⁷, odpowiadająca maksymalnie do% wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w § 5 ust. 2 Umowy, po spełnieniu warunków opisanych w ust. 2 i 3.
2. Ustalenie ostatecznej wartości premii, o której mowa w ust. 1, nastąpi na podstawie przekazanej w terminie do miesięcy liczonych od zakończenia okresu kwalifikowalności, o którym mowa w § 7 Umowy, dokumentacji zaakceptowanej przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, którą stanowić będzie
3. Kwota premii, o której mowa w ust. 1, będzie ustalona na podstawie danych w postaci⁵⁸ wykazanych stosownie do ust. 2, zgodnie z zasadami określonymi w **załączniku nr 18** do Umowy.
4. W przypadku, gdy ustalona zgodnie z ust. 3 kwota premii będzie mniejsza od wskazanej w ust. 1, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca poinformuje Beneficjenta o wysokości przyznanej premii oraz wezwie go jednocześnie do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Projektu.
5. Kwota premii, o której mowa w ust. 1, nie jest uwzględniana w Harmonogramie Spłat.

⁵³ Wykreślić w przypadku, gdy warunki danego konkursu nie przewidują przyznania premii inwestycyjnej.

⁵⁴ Wysokość premii inwestycyjnej ulega odpowiedniemu zmniejszeniu z uwzględnieniem zasad pomocy publicznej, w przypadku gdy Beneficjentowi zostały przekazane bezzwrotne środki publiczne na przygotowanie lub realizację części lub całości zakresu rzeczowego Projektu na podstawie innej umowy lub umów.

⁵⁵ Do uzupełnienia rodzaj wskaźnika w oparciu o warunki danego Programu.

⁵⁶ Wykreślić w przypadku, gdy warunki danego konkursu nie przewidują przyznania premii za

⁵⁷ Wysokość należnej premii za ulega odpowiedniemu zmniejszeniu z uwzględnieniem zasad pomocy publicznej, w przypadku gdy Beneficjentowi zostały przekazane bezzwrotne środki publiczne na przygotowanie lub realizację części lub całości zakresu rzeczowego Projektu na podstawie innej umowy lub umów.

⁵⁸ Do uzupełnienia rodzaj wskaźnika w oparciu o warunki danego Programu.

6. Różnica między kwotą premii wskazaną w ust. 1 oraz ustaloną zgodnie z ust. 3 podlega zwrotowi na wezwanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej. Postanowienia § 17 stosuje się odpowiednio.

§ 7.

Kwalifikowalność wydatków

1. Warunkiem uznania wydatków za kwalifikowalne jest poniesienie ich przez Beneficjenta lub inny podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, wskazany w Załączniku pn. Opis Projektu (a jeśli podmiot ten nie jest upoważniony do ponoszenia wydatków w przyszłości także podmiot wskazany we wniosku o dofinansowanie) i zaakceptowany przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, w związku z realizacją Projektu, zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy oraz *Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020 oraz SzOOP POIiŚ 2014-2020*. Dokonując oceny kwalifikowalności wydatków ponoszonych przez podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, warunki kwalifikowalności wydatków skierowane do Beneficjenta stosuje się odpowiednio także do podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych.
 - 1a Na etapie oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów przed wyborem Projektu do dofinansowania sprawdzeniu podlegała jedynie potencjalna kwalifikowalność wydatków w nim ujętych. Wybór Projektu i udzielenie Beneficjentowi dofinansowania na jego realizację nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione w związku z realizacją Projektu, które zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie, będą uznane za wydatki kwalifikowalne. Wydatek nie spełniający warunków kwalifikowalności w dacie jego poniesienia⁵⁹, stanowi wydatek niekwalifikowalny, pomimo braku zakwestionowania kwalifikowalności wydatku przez właściwą instytucję na etapie oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów przed wyborem Projektu do dofinansowania.
 - 1b. W terminie o którym mowa w art. 23 ust. 3 ustawy, kwalifikowalność wydatku rozliczonego w ramach Projektu, może być przedmiotem ponownej weryfikacji przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą i inne upoważnione podmioty. Brak uprzedniego zakwestionowania kwalifikowalności wydatku przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą i inne upoważnione podmioty, nie stanowi okoliczności niweczącej możliwość uznania za niekwalifikowalny wydatku przy ponownej weryfikacji ani podstawy kwestionowania wyniku tej oceny przez Beneficjenta.
2. Okres kwalifikowania wydatków rozpoczyna się w dniu r. i kończy się w dniu r.
3. Beneficjent zobowiązany jest zakończyć realizację zakresu rzeczowego Projektu, wynikającego z wniosku o dofinansowanie i Umowy oraz rozpocząć fazę operacyjną Projektu w okresie kwalifikowania wydatków o którym mowa w ust. 2 oraz przedłożyć wniosek o płatność końcową w terminie do 30 dni po upływie tego okresu.
4. Wydatki poniesione poza okresem kwalifikowania wydatków nie będą uznane za kwalifikowalne.
5. Podatek od towarów i usług (VAT) jest wydatkiem niekwalifikowalnym⁶⁰.
/5. Podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny, po

⁵⁹ Warunki kwalifikowalności określone postanowieniami regulaminu konkursu, SzOOP POIiŚ 2014-2020, *Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020* a także przepisami prawa powszechnie obowiązującego

⁶⁰ Postanowienie dotyczy działania 1.1, 1.2, 1.3.2, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, osi priorytetowej VII

spełnieniu warunków określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* w poddziałaniu 1.3.1 wyłącznie w projektach realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, administrację rządową oraz nadzorowane lub podległe jej organy i jednostki organizacyjne.

W pozostałych projektach poddziałania 1.3.1 VAT jest niekwalifikowalny.

W przypadku, gdy VAT w Projekcie podlega odliczeniu częściowemu według proporcji ustalonej zgodnie z właściwymi przepisami⁶¹, VAT *[w całości stanowi wydatek niekwalifikowalny/ stanowi wydatek niekwalifikowalny w części która może być odliczona*⁶²].⁶³

/5. Podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny, po spełnieniu warunków określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

W przypadku, gdy VAT w Projekcie podlega odliczeniu częściowemu według proporcji ustalonej zgodnie z właściwymi przepisami⁶⁴, VAT *[w całości stanowi wydatek niekwalifikowalny/ stanowi wydatek niekwalifikowalny w części która może być odliczona*⁶⁵].⁶⁶

6. Jeżeli, zgodnie z ust. 5⁶⁷, VAT może stanowić wydatek kwalifikowalny w Projekcie, po spełnieniu warunków określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, to:

- a) w przypadku, gdy na dzień zawierania Umowy VAT spełnia warunki kwalifikowalności i jest deklarowany jako wydatek kwalifikowalny w Projekcie, przy zawieraniu Umowy Beneficjent potwierdza ten fakt składając oświadczenie stanowiące **załącznik nr 11** do Umowy,
- b) w przypadku, gdy na dzień zawierania Umowy VAT nie spełnia warunków kwalifikowalności lub nie jest deklarowany jako wydatek kwalifikowalny w Projekcie, po spełnieniu warunków kwalifikowalności, Beneficjent jest zobowiązany złożyć oświadczenie stanowiące **załącznik nr 11** do Umowy nie później niż do czasu złożenia do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej pierwszego wniosku o płatność zawierającego VAT deklarowany jako wydatek kwalifikowalny.

Jeżeli w Projekcie wskazano inny podmiot/inne podmioty do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych niż Beneficjent, oświadczenie należy złożyć w odniesieniu do każdego podmiotu.

7. Z zastrzeżeniem ust. 8 i 9, ujemne różnice kursowe nie są kwalifikowalne. Dodatnie różnice kursowe nie są traktowane jako przychód w Projekcie i nie mają wpływu na kwoty wydatków kwalifikowalnych wykazywane we wnioskach o płatność Beneficjenta.
8. W przypadku faktur wyrażonych w walucie innej niż PLN, jako wydatek kwalifikowalny należy uznać faktyczny rozchód środków pieniężnych odzwierciedlony w księgach rachunkowych Beneficjenta, zgodnie z przepisami krajowymi w zakresie rachunkowości oraz przepisami w zakresie VAT.
9. W przypadku rozliczania, jako kwalifikowalne wydatków finansowanych z zaliczek wypłacanych pracownikom Beneficjenta w celu odbycia delegacji zagranicznej, za

⁶¹ Zgodnie z brzmieniem ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1221), sytuacje takie zostały przewidziane w art. 86 ust. 2a, art. 86 ust. 7b oraz art. 90 ust 1 i 2 tejże ustawy.

⁶² Właściwa IP/IW podejmuje decyzję o wyborze jednego z dwóch zaproponowanych rozwiązań.

⁶³ Postanowienie dotyczy poddziałania 1.3.1

⁶⁴ Zgodnie z brzmieniem ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1221), sytuacje takie zostały przewidziane w art. 86 ust. 2a, art. 86 ust. 7b oraz art. 90 ust 1 i 2 tejże ustawy.

⁶⁵ Właściwa IP/IW podejmuje decyzję o wyborze jednego z dwóch zaproponowanych rozwiązań.

⁶⁶ Postanowienie dotyczy poddziałania 1.3.3.

⁶⁷ Postanowienie dotyczy poddziałania 1.3.1, 1.3.3

kwalfikowalną może być uznana kwota faktycznie wykorzystanej zaliczki, po kursie z dnia wypłaty zaliczki.

10. Wszelkie zmiany w zakresie podmiotów, które mogą ponosić wydatki kwalifikowalne, wymagają zmiany Umowy. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca nie wyrazi zgody na ww. zmianę w szczególności w przypadku, gdy proponowane zasady realizacji części lub całości Projektu nie będą gwarantowały prawidłowego wykonania obowiązków wynikających z Umowy.
11. W zakresie realizacji obowiązków wynikających z Umowy, Beneficjent ponosi odpowiedzialność za działania i zaniechania podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych jak za działania lub zaniechania własne.
12. Warunkiem koniecznym uznania wydatków poniesionych na przygotowanie Projektu za kwalifikowalne jest ich szczegółowe opisanie oraz uzasadnienie we wniosku o dofinansowanie oraz uwzględnienie w załączniku nr 7 Opis Projektu. W przypadku braku opisanie tych wydatków we wniosku o dofinansowanie możliwe jest ich uwzględnienie w Opisie Projektu, a tym samym kwalifikowanie wydatków, pod warunkiem zgodności z § 4 ust. 5-6, 9, 11 i 12-13 a jeśli uwzględnienie tych wydatków w Opisie Projektu powodowałoby konieczność zmiany innego załącznika do Umowy, także z uwzględnieniem postanowień właściwych dla jego zmiany.
13. Szczegółowe warunki kwalifikowalności kosztów pośrednich, nadzoru nad robotami budowlanymi oraz wkładu niepieniężnego określone zostały w **załączniku nr 15** do Umowy.
14. W przypadku ustanowienia podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych Beneficjent zobowiązany jest do przedłożenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej porozumienia/umowy zawartego/zawartej między Beneficjentem a podmiotem upoważnionym do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, określającego/określającej sposób realizacji Projektu (m.in. podział obowiązków, finansowanie) w terminie 30 dni od dnia zawarcia Umowy. Beneficjent zobowiązany jest każdorazowo do przedłożenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej zmiany porozumienia/umowy w terminie 14 dni od dnia dokonania zmiany. W przypadku nieprzedłożenia porozumienia/umowy lub jego/jej zmiany w powyżej określonych terminach, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wstrzymać przekazanie dofinansowania w całości lub w części. Do czasu przedłożenia pierwszej wersji porozumienia/umowy, wydatki poniesione przez wskazany w Umowie podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych nie będą mogły być uznane za wydatki kwalifikowalne.⁶⁸

§ 8.

Forma i warunki przekazania dofinansowania oraz obsługa kasowa

1. Beneficjentowi udzielone zostanie dofinansowanie, o którym mowa w § 6 Umowy, w formie:
 - 1) zaliczki, przy czym jednorazowa transza zaliczki nie może przekroczyć PLN (słownie: PLN),
 - a) ~~w tym dla środków, o których mowa w § 6c ust. 1, jednorazowa transza zaliczki nie może przekroczyć PLN (słownie: PLN) i~~
 - 2) refundacji.
2. Dofinansowanie w formie zaliczki, o której mowa w ust. 1 pkt 1, będzie przekazywane na wskazany przez Beneficjenta wyodrębniony rachunek bankowy [Pierwsza transza zaliczki

⁶⁸ Postanowienie należy usunąć w przypadku, gdy w Projekcie nie jest ustanawiany podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, oraz w przypadku gdy podmiotem upoważnionym jest podmiot wskazany we wniosku o dofinansowanie, który nie będzie ponosić wydatków kwalifikowalnych w przyszłości tj. po zawarciu Umowy o dofinansowanie.

zostanie przekazana po złożeniu przez Beneficjenta/ zatwierdzeniu przez Instytucję Wdrażającą/~~Instytucję Pośredniczącą~~⁶⁹ wniosku o płatność]. Każda kolejna transza zostanie przekazana pod warunkiem przedstawienia/~~zatwierdzenia~~⁷⁰ co najmniej 70 % łącznej kwoty przekazanych wcześniej transz zaliczki. Kwotę oblicza się uwzględniając również zwrot niewykorzystanej kwoty zaliczki⁷¹.

3. Beneficjent ma obowiązek rozliczenia każdej transzy przekazanego mu dofinansowania w formie zaliczki w terminie 90 dni od dnia otrzymania każdej z jej transz, w kwocie odpowiadającej kwocie przekazanej transzy zaliczki przy uwzględnieniu stopy dofinansowania Projektu w momencie wypłaty transzy zaliczki. W przypadku braku rozliczenia w terminie lub na odpowiednią kwotę Beneficjent zobowiązany jest do zapłaty odsetek, na zasadach określonych w art. 189 ust 3 ustawy o finansach publicznych. Wniosek o płatność rozliczający przekazaną transzę zaliczki powinien zostać złożony najpóźniej w ostatnim dniu, w którym upływa termin na jej rozliczenie, z uwzględnieniem postanowień *Zaleceń w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*. Beneficjent oświadcza, że zapoznał się z treścią Zaleceń o których mowa w zdaniu poprzedzającym oraz zobowiązuje się do ich stosowania i przestrzegania.
4. Zaliczkę rozliczają wydatki kwalifikowalne poniesione z rachunku bankowego Beneficjenta.
5. Nie jest właściwe dokonywanie przez Beneficjenta zapłaty na rzecz wykonawcy/dostawcy z rachunku bankowego Beneficjenta na potrzeby przekazywania zaliczki kwoty w części odpowiadającej kwocie wydatków niekwalifikowalnych. W takiej sytuacji, Beneficjent jest zobowiązany do zwrotu na rachunek bankowy Beneficjenta ustanowiony na potrzeby przekazywania zaliczki, kwoty będącej równowartością kwoty opłaconych wydatków niekwalifikowalnych. Wyjątkiem jest sytuacja, w której Beneficjent dokonał uprzedniego przelewu równowartości kwoty do zapłaty odpowiadającej części wydatku niekwalifikowalnego na rachunek bankowy Beneficjenta ustanowionego na potrzeby przekazywania zaliczki, w celu dokonania jednego przelewu z tego rachunku na rzecz wykonawcy/dostawcy.
6. Dofinansowanie w formie refundacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, będzie przekazywane na wskazany przez Beneficjenta rachunek bankowy, po złożeniu i zatwierdzeniu wniosku o płatność, na zasadach i po spełnieniu warunków wynikających z poniższych postanowień, w możliwie najkrótszym terminie, z zastrzeżeniem postanowień ust. 21 i 22.
7. Terminy, wysokość oraz formę przekazania dofinansowania, o którym mowa w ust. 1 określa Harmonogram Projektu.
8. Beneficjent przekazuje Instytucji Wdrażającej/~~Instytucji Pośredniczącej~~ dwa razy w roku kalendarzowym według stanu na 31 marca oraz 30 września Harmonogram Projektu lub potwierdzenie aktualności Harmonogramu Projektu na dzień 31 marca oraz 30 września, w terminie 7 dni od upływu powyższych terminów.
9. Beneficjent niezwłocznie przekazuje Instytucji Wdrażającej/~~Instytucji Pośredniczącej~~ zmianę Harmonogramu Projektu w następujących przypadkach:
 - 1) po Decyzji KE lub decyzji IP zmieniającej wartość lub okres realizacji Projektu,
 - 2) po zawarciu z wykonawcą umowy dla zadania objętego Projektem,
 - 3) po zmianie umowy, o której mowa w pkt 2, w zakresie rzeczowym lub finansowym.

W pozostałych przypadkach, nie wymienionych w pkt 1-3, przekazanie zmiany Harmonogramu Projektu jest uzależnione od uzyskania uprzedniej zgody Instytucji

⁶⁹ Niepotrzebne wykreślić.

⁷⁰ Niepotrzebne wykreślić.

⁷¹ Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2367), zwrot zaliczki jest jedną z form jej rozliczenia.

Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.

- 9a. Wraz ze zmienionym Harmonogramem Projektu Beneficjent przekazuje zmieniony Opis Projektu, stanowiący załącznik nr 7 do Umowy, w przypadku gdy wprowadzona do Harmonogramu Projektu zmiana ma wpływ na jego postanowienia. ~~Postanowienia § 23 ust. 8 stosuje się odpowiednio.~~⁷²
10. Beneficjent jest zobowiązany do dołożenia należytej staranności, aby wszelkie dane finansowe przekazywane Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej były zgodne z rzeczywistym zapotrzebowaniem na dofinansowanie, a w przypadku wniosku o wypłatę zaliczki, aby jej wysokość nie opiewała na kwotę wyższą niż jest to niezbędne dla prawidłowej realizacji Projektu.
11. Przekazanie dofinansowania następuje pod warunkiem dostępności środków.
12. Płatnik i Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wynikającą z opóźnienia w przekazaniu, wstrzymania przekazania dofinansowania lub niedokonania przekazania dofinansowania, będących rezultatem w szczególności:
- 1) braku dostępności środków do przekazania,
 - 2) niewykonania lub nienależytego wykonania przez Beneficjenta obowiązków wynikających z Umowy,
 - 3) wystąpienia podejrzenia nadużycia finansowego lub wystąpienia nadużycia finansowego w Projekcie.
13. Beneficjent jest zobowiązany do składania wniosków o płatność za pośrednictwem SL2014, z zastrzeżeniem § 19 ust. 11 Umowy.
14. Z zastrzeżeniem ust. 21 i 22 warunkiem przekazania Beneficjentowi refundacji jest zatwierdzenie przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą poniesionych przez Beneficjenta wydatków kwalifikowalnych. W tym celu, z zastrzeżeniem § 9 ust. 3 Umowy, Beneficjent jest zobowiązany do składania wniosku o płatność w terminach i warunkach określonych w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* oraz złożenia wniosku o płatność końcową w terminie, o którym mowa w § 7 ust. 3 Umowy.
15. Beneficjent we wniosku o płatność końcową może przedstawić wydatki w celu refundacji ostatniej części lub całości wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach realizacji Projektu. Beneficjent nie może przedstawić we wniosku o płatność końcową wydatków rozliczających zaliczkę.
16. Odsetki narosłe od kwoty dofinansowania przekazanego na rachunek bankowy Beneficjenta dla potrzeb przekazywania zaliczki podlegają zaliczeniu na poczet kolejnej wypłaty lub są zwracane zgodnie z *Zaleceniami w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.
17. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca weryfikuje wniosek o płatność oraz załączone do niego dokumenty w terminie 60 dni⁷³ od dnia ich otrzymania. W razie złożenia wniosku lub załączników do wniosku zawierających błędy lub niekompletnych Beneficjent jest zobowiązany, na wezwanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, do złożenia poprawionych dokumentów lub uzupełnienia wskazanych braków w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. W takim przypadku termin do weryfikacji wniosku oraz załączonych do niego dokumentów biegnie na nowo, licząc od dnia złożenia poprawionych lub uzupełnionych dokumentów. Całkowity czas weryfikacji kompletnego (ostatecznego) i prawidłowego wniosku o płatność wraz z załączonymi do niego dokumentami oraz przekazania na jego podstawie dofinansowania nie może przekroczyć 90 dni od dnia ich otrzymania.

⁷² Dotyczy działania 7.1. Wykreślić jeżeli nie dotyczy.

⁷³ Wskazany termin nie dotyczy weryfikacji wniosku o płatność końcową.

18. Zatwierdzenie wniosku o płatność końcową następuje pod warunkiem zrealizowania pełnego zakresu rzeczowego Projektu, przeprowadzenia przez Instytucję Wdrażającą/~~Instytucję Pośredniczącą~~ kontroli na zakończenie realizacji Projektu, której wyniki potwierdzą zrealizowanie Projektu zgodnie z postanowieniami Umowy i decyzji o dofinansowaniu, oraz po rozliczeniu w całości kwoty przekazanej zaliczki⁷⁴.
19. Instytucja Wdrażająca/~~Instytucja Pośrednicząca~~ dokonuje oceny kwalifikowalności wydatków. Wydatki poniesione niezgodnie z postanowieniami Umowy lub *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020* oraz SzOOP POIiŚ 2014-2020 są niekwalifikowalne. W uzasadnionych przypadkach, gdy w ocenie Instytucji Wdrażającej/~~Instytucji Pośredniczącej~~ uznanie wydatku w całości za niekwalifikowalny jest nieproporcjonalne do wagi naruszenia, Instytucja Wdrażająca/~~Instytucja Pośrednicząca~~ może uznać wydatek za częściowo kwalifikowalny. Instytucja Wdrażająca/~~Instytucja Pośrednicząca~~ ma prawo oceny jaką wagę ma naruszenie warunków kwalifikowalności wydatków i ustala na tej podstawie wysokość kwoty, która powinna być uznana za niekwalifikowalną. Oświadczenie o uznaniu wydatku za niekwalifikowalny w całości lub w części wraz z uzasadnieniem w formie pisemnej Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca przekazuje Beneficjentowi. Stanowisko Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej w powyższym zakresie będzie wiążące dla Beneficjenta.
20. Stosowanie stawek procentowych korekt finansowych o niższej niż maksymalna dla danej nieprawidłowości wysokości nie jest możliwe w stosunku do podmiotów, które mimo otrzymania wyniku kontroli lub audytu dotyczącego projektów realizowanych przez te podmioty w ramach jednego programu operacyjnego, stwierdzających wystąpienie nieprawidłowości, powtórnie popełniają taką samą nieprawidłowość w postępowaniach wszczętych po dacie otrzymania wyniku kontroli lub audytu.
- 20a W przypadku stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej przed zatwierdzeniem wniosku o płatność Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez Beneficjenta, o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo. W takim przypadku, jeżeli Beneficjent nie zgadza się ze stwierdzeniem wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej oraz pomniejszeniem wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność, może zgłosić umotywowane pisemne zastrzeżenia w trybie art. 24 ust. 10 ustawy.
21. Instytucja Wdrażająca/~~Instytucja Pośrednicząca~~ może wstrzymać przekazanie dofinansowania w przypadku realizowania Projektu niezgodnie z Umową lub Decyzją KE, a także w przypadku zaistnienia opóźnień lub braku postępów w realizacji Projektu w stosunku do Harmonogramu Projektu lub Decyzji KE.
22. W przypadku zaistnienia podejrzenia naruszenia prawa lub postanowień Umowy (w tym w przypadku podejrzenia nadużycia finansowego) w związku z m.in. przygotowaniem, wyborem lub realizacją Projektu przez którykolwiek z podmiotów biorących udział w przygotowaniu, wyborze lub realizacji Projektu, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wstrzymać zatwierdzenie i rozliczenie wydatków kwalifikowalnych lub przekazanie dofinansowania, w tym przekazanie lub rozliczenie zaliczki, do czasu wyjaśnienia, czy naruszenie ma wpływ na wysokość lub prawidłowość wydatków kwalifikowalnych w ramach Projektu lub prawidłowość przygotowania, wyboru lub realizacji Projektu. W szczególności wstrzymanie zatwierdzenia i rozliczenia wydatków kwalifikowalnych lub przekazania dofinansowania może mieć miejsce do czasu ostatecznego zakończenia postępowań prowadzonych przez odpowiednie organy ścigania lub inne uprawnione organy (np. Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych lub Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) w zakresie przedmiotowego podejrzenia naruszenia, jak również do czasu prawomocnego zakończenia postępowań sądowych. W uzasadnionych przypadkach Instytucja Wdrażająca/Instytucja

⁷⁴ Dotyczy sytuacji, w których przyznawana jest zaliczka.

Pośrednicząca może uznać wydatki odnoszące się do tej części Projektu, której dotyczy podejrzenie naruszenia prawa lub postanowień Umowy za niekwalifikowalne. W takiej sytuacji postanowienie ust. 23 stosuje się odpowiednio. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca jest uprawniona do pomniejszenia kwoty dofinansowania Projektu, o której mowa w § 6 ust. 1 Umowy o kwotę wydatków, które zostały uznane za niekwalifikowalne oraz może wystąpić o zwrot środków zgodnie z § 17 Umowy.

23. W przypadku popełnienia nadużycia finansowego przy przygotowaniu, wyborze lub realizacji Projektu przez którykolwiek z podmiotów biorących udział w przygotowaniu, wyborze lub realizacji Projektu Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca uznaje wydatki za niekwalifikowalne w całości lub części. W uzasadnionych przypadkach, gdy w ocenie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej uznanie wydatku w całości za niekwalifikowalny jest nieproporcjonalne do wagi naruszenia, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może uznać wydatek za częściowo kwalifikowalny po dokonaniu oceny jaką wagę ma naruszenie prawa. Oświadczenie o uznaniu wydatku za niekwalifikowalny w całości lub w części wraz z uzasadnieniem w formie pisemnej Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca przekaze Beneficjentowi. Stanowisko Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej w powyższym zakresie będzie wiążące dla Beneficjenta.
24. W przypadku, gdy w okresie realizacji Projektu wystąpią dochody, które nie zostały wzięte pod uwagę w czasie zatwierdzania Projektu, pomniejszenie należnego dofinansowania następuje zgodnie z art. 65 ust. 8 rozporządzenia nr 1303/2013 na warunkach określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*⁷⁵.
25. W przypadku, gdy zrealizowany przez Beneficjenta Projekt generuje dochody, pochodzące ze źródeł nieuwzględnionych przy sporządzaniu analizy finansowej na potrzeby ustalenia poziomu dofinansowania Projektu, pomniejszenie należnego dofinansowania następuje na warunkach określonych w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*⁷⁶.
26. W przypadku, gdy dla Projektu nie jest możliwe obiektywne określenie przychodu z wyprzedzeniem, a zatem Projekt należy do kategorii wskazanej w art. 61 ust. 6 rozporządzenia nr 1303/2013, dochód wygenerowany przez Projekt w okresie trzech lat od zakończenia okresu realizacji Projektu lub do terminu na złożenie dokumentów dotyczących zamknięcia PO liŚ, w zależności od tego, który termin nastąpił wcześniej, podlega zwrotowi na warunkach określonych w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*. Zwrotowi podlega dochód wygenerowany w fazie inwestycyjnej, jak i operacyjnej. Wysokość zwrotu jest proporcjonalna do kwoty dofinansowania.
27. W przypadku zadeklarowania we wniosku o płatność zaliczki przekazanej przez Beneficjenta wykonawcy, Beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, dokumentów rozliczających udzieloną wykonawcy zaliczkę, wskazujących na wykonanie prac/usług/dostaw nią objętych, w terminie do⁷⁷ Niewykazanie przez Beneficjenta wykonania prac/usług/dostaw objętych zadeklarowaną zaliczką oznacza, że wydatek w postaci zaliczki wypłaconej na rzecz wykonawcy nie może być uznany za wydatek kwalifikowalny.

⁷⁵ Postanowień ust. 24 nie stosuje się w przypadkach wymienionych w art. 65 ust. 8 rozporządzenia nr 1303/2013

⁷⁶ Postanowień ust. 25-26 nie stosuje się do projektów, dla których wsparcie w ramach programu stanowi pomoc państwa.

⁷⁷ Jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie procedury, w szczególności dotyczące zamykania projektów i POliŚ, wyznaczając ten termin, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca uwzględni terminy na rozliczenie zaliczki wynikające z umowy zawartej między beneficjentem a wykonawcą.

28. W sytuacji wystąpienia trwałej niemożliwości⁷⁸ wykonania prac/usług/dostaw objętych zadeklarowaną zaliczką przekazaną przez Beneficjenta wykonawcy albo braku możliwości ich wykonania w terminie umożliwiającym rozliczenie Projektu (w szczególności w przypadku braku możliwości realizacji przez wykonawcę zleconych prac/usług/dostaw w wymaganym zakresie), Beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu uzyskanego z tego tytułu dofinansowania bez wezwania. Konieczność zwrotu dofinansowania w zakresie zaliczki wypłaconej wykonawcy, który nie jest w stanie wywiązać się ze zlecenia w okresie realizacji Projektu dotyczy nierozliczonej części tej zaliczki. W przypadku braku niezwłocznego zwrotu środków przez Beneficjenta postanowienia § 17 stosuje się odpowiednio.
29. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wynikającą ze wstrzymania zatwierdzenia i rozliczenia wydatków kwalifikowalnych lub uznania wydatków za niekwalifikowalne w trybach, o których mowa w ust. 19, 22 i 23 niniejszego paragrafu.

§ 9.

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Beneficjent zobowiązuje się przedstawiać Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej wnioski o płatność w części dotyczącej stanu realizacji Projektu.
2. Wzór dokumentu, o którym mowa w ust. 1, oraz terminy jego przekazania do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej zostały określone w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku beneficjenta o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz Wytycznych w zakresie gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*.
3. W przypadku, gdy Beneficjent nie poniósł w danym okresie sprawozdawczym wydatków kwalifikowalnych, składa wniosek o płatność, w terminach wynikających z § 8 ust. 14, wypełniając go jedynie w części dotyczącej stanu realizacji Projektu.
4. Beneficjent jest zobowiązany do złożenia wraz z pierwszym wnioskiem o płatność przedkładanym w celu rozliczenia poniesionych wydatków kwalifikowalnych, uwierzytelnionej kopii zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków objętych ochroną, wydanego na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614) o ile takie zezwolenie jest wymagane i Beneficjent nie złożył wcześniej do Instytucji Wdrażającej wymaganych w tym zakresie dokumentów.⁷⁹
5. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca monitoruje realizację Projektu, a w szczególności osiągnięcie wskaźników Projektu określonych w **załączniku nr 12** do Umowy.
6. Beneficjent jest zobowiązany do przedstawiania na żądanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumentów służących monitorowaniu postępów realizacji Projektu innych niż określone w ust. 1. Terminy przedstawiania, zakres i wzory tych dokumentów określa Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca.
7. Beneficjent jest zobowiązany do stosowania w **załączniku nr 12** do Umowy, wskaźników określonych w *Katalogu wskaźników obowiązkowych do monitorowania postępu*

⁷⁸ Pod pojęciem trwałej niemożliwości wykonania prac/usług/dostaw należy rozumieć taką niemożliwość wykonania prac/usług/dostaw, która ma charakter nieprzemijający, tj. gdy w świetle rozsądnych przewidywań praca/dostawa/usługa nie stanie się możliwa do wykonania w niedalekiej przyszłości (uzależnionej od rodzaju i celu prac/usług/dostaw). W przypadku wątpliwości co do wystąpienia trwałej niemożliwości opinia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej jest przesądzająca.

⁷⁹ Dotyczy projektów obejmujących termomodernizację obiektów budowlanych. W pozostałych przypadkach postanowienie należy wykreślić.

rzeczowego projektów, zwanego dalej „katalogiem”⁸⁰. Beneficjent we wnioskach o płatność jest zobowiązany stosować wskaźniki z **załącznika nr 12** do Umowy. Katalog może ulec zmianie po zawarciu Umowy. Modyfikacja katalogu skutkuje obowiązkiem zmiany **załącznika nr 12** do Umowy i aneksowaniem Umowy.

8. Beneficjent jest zobowiązany, tam gdzie to możliwe, do przedstawiania wskaźników w podziale według płci, o ile dotyczą realizowanego Projektu.
9. Beneficjent niezwłocznie informuje Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o wystąpieniu wszelkich zagrożeń w realizacji Projektu oraz nieprawidłowościach.

§ 10.

Ewaluacja

W okresie realizacji Projektu oraz po jego zakończeniu w okresie 5 lat od zamknięcia PO liŚ, Beneficjent jest zobowiązany do współpracy z podmiotami upoważnionymi przez IZ, IP, Instytucję Wdrażającą lub Komisję Europejską do przeprowadzania ewaluacji Projektu. W szczególności Beneficjent jest zobowiązany do:

- 1) przekazywania tym podmiotom wszelkich informacji dotyczących Projektu we wskazanym zakresie,
- 2) uczestnictwa w wywiadach lub ankietach oraz badaniach ewaluacyjnych przeprowadzanych innymi metodami badawczymi.

§ 11.

Rzeczowe rozliczenie realizacji Projektu

1. Beneficjent jest zobowiązany przekazać do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, wraz z wnioskiem o płatność końcową, wszelkie dokumenty potwierdzające wykonanie rzeczowe Projektu.
2. Osiągnięte wartości wskaźników produktu powinny zostać wykazane przez Beneficjenta najpóźniej we wniosku o płatność końcową. Informację na temat wartości wskaźników rezultatu bezpośredniego Beneficjent jest zobowiązany przekazać w terminie do 14 dni od momentu osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika rezultatu bezpośredniego (w przypadku gdy na etapie sporządzania wniosku o płatność końcową wartość docelowa nie została lub została osiągnięta częściowo). Osiągnięcie wartości docelowej wskaźników rezultatu bezpośredniego powinno nastąpić, co do zasady, nie później niż w terminie 12 miesięcy od zakończenia okresu realizacji Projektu. Na uzasadniony wniosek Beneficjenta termin ten za zgodą Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej może ulec wydłużeniu. Wniosek o wydłużenie terminu i stanowisko Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej są sporządzane w formie
- 2a W celu udokumentowania osiągnięcia wskaźników rezultatu bezpośredniego Beneficjent jest zobowiązany po zakończeniu rzeczowej realizacji Projektu do przeprowadzenia audytu energetycznego ex-post, w tym niezbędnych badań i oceny uzyskanych efektów (z uwzględnieniem efektów określonych za pomocą wskaźników rezultatu bezpośredniego wymienionych w **załączniku nr 12**). Audyt ex-post obejmować powinien swoim zakresem wszystkie obiekty, na których przeprowadzono prace w ramach Projektu. Do przeprowadzenia audytu oraz przekazania go do Instytucji Wdrażającej stosuje się odpowiednio terminy podane w zdaniu 2 i 3.⁸¹
3. Weryfikacja wykonania przez Projekt wskaźników określonych w **załączniku nr 12** do Umowy odbywa się zgodnie z zasadą proporcjonalności, co oznacza uprawnienie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej do pomniejszenia dofinansowania

⁸⁰ Katalog dostępny na stronie internetowej: www.pois.gov.pl.

⁸¹ Dotyczy działania 1.2 poddziałania 1.3.2, 1.7.1. Wykreślić jeśli nie dotyczy

- Projektu proporcjonalnie do stopnia niewykonania wskaźnika w przypadku braku wykonania, niepełnego wykonania lub nieosiągnięcia wymaganej wartości wskaźnika w terminie.
4. Weryfikacji, o której mowa w ust. 3 dokonuje Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca.
 5. Zasadą proporcjonalności objęte są wskaźniki produktu (z wyłączeniem wskaźników produktu informacyjnych) oraz wskaźniki rezultatu bezpośredniego istotne dla realizacji celów interwencji. Poziom wykonania w Projekcie wskaźników informacyjnych nie stanowi przedmiotu rozliczenia z Beneficjentem.
 6. Kategoryzacja wskaźników zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie w określone w ust. 5 grupy wskaźników odzwierciedlona jest w postanowieniach **załącznika nr 12** do Umowy.
 7. Zastosowanie zasady proporcjonalności dla wskaźników rezultatu bezpośredniego istotnych dla realizacji celów interwencji odbywać się będzie każdorazowo z uwzględnieniem wpływu na osiągniętą przez Beneficjenta wartość docelową czynników zewnętrznych niepowiązanych bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w Projekcie.
 8. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca jest uprawniona nie uwzględnić wpływu czynników zewnętrznych, o których mowa w ust. 7, jeżeli brak bądź niepełne wykonanie wskaźnika Projektu skutkuje brakiem bądź zagrożeniem realizacji wskaźnika programowego lub wskaźnika na poziomie Działania lub Poddziałania SzOOP POLiŚ 2014-2020. Zakres wskaźników programowych i wskaźników zamieszczonych w SzOOP POLiŚ 2014-2020 może ulegać przyszłym zmianom.
 9. Na uzasadniony wniosek Beneficjenta Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca jest uprawniona odstąpić od zastosowania zasady proporcjonalności, o której mowa w ust. 3.
 10. W przypadkach braku bądź niepełnego wykonania wskaźnika, którego zaplanowana wartość docelowa była brana pod uwagę przy ocenie wniosku o dofinansowanie, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca weryfikuje, z zastosowaniem postanowień § 4 ust. 12 i 13 Umowy, czy pomimo niewykonania wskaźnika Projekt nadal spełnia kryteria rekomendujące do dofinansowania.

§ 12.

Procedura udzielania zamówień w ramach wydatków kwalifikowalnych

1. Beneficjent jest zobowiązany do udzielania zamówień w ramach wydatków kwalifikowalnych z uwzględnieniem postanowień Umowy, przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym w szczególności przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp”, w przypadku, gdy wymóg jej stosowania wynika z ustawy Pzp.
2. W przypadkach i na warunkach określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków* w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014–2020, Beneficjent jest zobowiązany do udzielania zamówień w ramach wydatków kwalifikowalnych z uwzględnieniem zasady konkurencyjności oraz wymogu dokumentowania rozeznania rynku,
 - 2a W przypadku zawieszenia działalności bazy konkurencyjności, o której mowa w ww. wytycznych, potwierdzonego odpowiednim komunikatem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, Beneficjent zobowiązany jest publikować zapytanie ofertowe na stronie internetowej Suplementu do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej.
3. W odniesieniu do umów finansowanych w ramach Projektu z innych źródeł niż EFRR lub

FS, co do których instytucje przyznające te środki wymagają stosowania odrębnych procedur przetargowych, postanowienia ust. 1 i 2 nie wyłączają możliwości przeprowadzenia procedury udzielania zamówień w ramach wydatków kwalifikowalnych z uwzględnieniem wymogów stawianych przez te instytucje, o ile nie są one sprzeczne z polskim prawem.

4. Podstawową sankcją za naruszenie procedur udzielania zamówień, o których mowa w ust. 1 - 3, jest niekwalifikowalność wydatków. Warunki obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo oraz stawki procentowe stosowane w procesie obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień określają odrębne przepisy.⁸²
5. Warunki obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo oraz stawki procentowe stosowane w procesie obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 24 ust. 13 ustawy, mają zastosowanie do naruszeń procedur udzielania zamówień, które wystąpiły lub zostały wykryte zarówno po, jak i przed wejściem w życie tych przepisów. Zmiany warunków i stawek określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 24 ust. 13 ustawy obowiązują od daty wynikającej z właściwych przepisów wprowadzających te zmiany.
6. Beneficjent zapewnia, że w ramach Projektu zamówienia o charakterze zamówień sektorowych o wartości równej lub wyższej niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp udzielane przez:
 - a) podmioty, będące wykonawcami, o których mowa w pkt 1 – 4 art. 136 ust. 1 ustawy Pzp,
 - b) podmiot powiązany, o którym mowa w art. 136 ust. 2 pkt 2 ustawy Pzp,
 - c) podmiot utworzony przez zamawiających w celu wspólnego wykonywania działalności, o którym mowa w art. 136 ust. 3 ustawy Pzp

– jeżeli podmioty te udzielają takich zamówień w celu realizacji zamówień sektorowych, które zostały im udzielone w oparciu o wyłączenia wynikające z art. 136 ustawy Pzp, będą udzielane z analogicznym zastosowaniem procedur dotyczących udzielania zamówień sektorowych, w szczególności zgodnie z art. 133 i 134 ustawy Pzp, a w zakresie obowiązku upubliczniania zapytania ofertowego przy zachowaniu wymogów właściwych dla zasady konkurencyjności⁸³, określonej w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*⁸⁴. Niedopełnienie tego wymogu oznacza niekwalifikowalność wydatków.

§ 12a.

Kwalifikowalność wydatków wynikających z udzielania zamówień w trybach niekonkurencyjnych, poniesionych na realizację robót zamiennych albo wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych

1. W niniejszym paragrafie określono wymagania, których spełnienie jest warunkiem niezbędnym dla możliwości uznania za kwalifikowalne wydatków:
 - a) wynikających z udzielania zamówień w trybach niekonkurencyjnych (tj. takich, w których wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia, o wartości przekraczającej próg ustalony dla stosowania zasady konkurencyjności, nastąpiło bez publikacji ogłoszenia o zamówieniu (w przypadku stosowania ustawy Pzp) lub

⁸² Obecnie przepisy wydane na podstawie art. 24 ust. 13 ustawy.

⁸³ W wytycznych z dnia 19 lipca 2017 roku wymogi te określono w sekcji 6.5.2 pkt 13-14.

⁸⁴ W przypadku zamówień o wartości niższej od kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), udzielenie zamówienia, na podstawie pkt 2 lit. b, następuje zgodnie z zasadą konkurencyjności.

- zapytania ofertowego (w przypadku stosowania zasady konkurencyjności);
- b) poniesionych na realizację robót zamiennych (tj. robót, które były przewidziane w zamówieniu, ale w trakcie jego realizacji uzgodniono ich wykonanie w inny sposób);
 - c) wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych.
2. Strony ustalają, że uzyskanie pozytywnej oceny Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej jest warunkiem niezbędnym dla możliwości kwalifikowania wydatków wynikających z udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych, poniesionych na realizację robót zamiennych prowadzących do zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy lub wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych.
 3. Ocena, o której mowa w ust. 2 dokonywana jest w ramach kontroli wniosku o płatność, kontroli o której mowa w § 13, kontroli o której mowa w § 15 lub w inny sposób przewidziany w systemie realizacji POliŚ. Ocena wydatków poniesionych na realizację robót zamiennych nieprowadzących do zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy dokonywana jest na próbie w sposób przewidziany w systemie realizacji POliŚ.
 4. Wydatki, o których mowa w ust. 1 będą stanowiły wydatki niekwalifikowalne w przypadku naruszenia prawa krajowego lub unijnego w dziedzinie zamówień publicznych, naruszenia warunków kwalifikowalności wydatków (w tym określonych w niniejszym paragrafie Umowy lub w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*) lub jeżeli zmiana wynika z rażącej niestaranności Beneficjenta na etapie opisywania przedmiotu zamówienia, tj. takiej niestaranności, która polega na przekroczeniu podstawowych zasad staranności w odniesieniu do okoliczności konkretnego przypadku.
 5. Warunkiem kwalifikowalności wydatków określonych w ust. 1 jest złożenie przez Beneficjenta pisemnego uzasadnienia faktycznego i prawnego dla podjętych czynności, a na żądanie instytucji dokonującej oceny, uzupełnienia treści ww. uzasadnienia.
 6. *usunięty.*
 7. *usunięty*
 8. Dodatkowym warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków związanych ze zmianą parametrów funkcjonalno-użytkowych (dalej PFU) w umowach opisywanych za pomocą PFU, poniesionych przez Beneficjenta, jest spełnienie łącznie następujących warunków:
 - a) możliwość dokonania takich zmian została przewidziana w umowie lub PFU, w przypadku gdy przepis prawa lub warunek kwalifikowalności wydatków wymaga określenia warunków zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu, zapytaniu ofertowym, SIWZ lub w umowie,
 - b) *usunięty,*
 - c) ,
 - d) zmiany są zgodne z charakterem zamówienia oraz zapewniają funkcjonalność przewidzianą przez Beneficjenta,
 - e) przyczyną dokonywania zmian w stosunku do założeń PFU nie jest brak staranności Beneficjenta na etapie opisywania przedmiotu zamówienia.
 9. W przypadku umów, w których określono wynagrodzenie ryczałtowe oraz w SIWZ lub ogłoszeniu o zamówieniu albo w zapytaniu ofertowym przewidziano elementy rozliczane kosztorysowo, postanowienia określone w ust. 8 znajdują zastosowanie do części umowy rozliczanej ryczałtowo.
 10. Obowiązkowej ocenie przewidzianej w ust. 2 nie podlegają wydatki dotyczące zwiększenia wartości zamówienia podstawowego:
 - a) *usunięty*

- b) wynikające z zastosowania mechanizmu kosztorysowego wynagrodzenia wykonawcy i ostatecznego obliczenia go na podstawie obmiaru faktycznie wykonanych robót, rozumianego jako rozliczenie obmiarowe⁸⁵
- c) na roboty budowlane w umowach przewidujących wynagrodzenie kosztorysowe wynikające z likwidacji rozbieżności między projektem budowlanym a przedmiarem robót (kosztorysem), jeśli sposób wyceny nowych pozycji kosztorysu tworzonych na potrzeby wyceny robót uwzględnionych w projekcie został przewidziany w SIWZ lub zapytaniu ofertowym,
- d) będącego skutkiem zmiany umowy w zakresie zmiany obowiązujących przepisów prawa unijnego lub krajowego, pod warunkiem zgodności z regułami dotyczącymi zmian umów określonych w przepisach ustawy Pzp lub *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*,
- e) dokonanego na mocy orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 357¹ kodeksu cywilnego,
- f) dokonanego na mocy orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 358¹ § 3 kodeksu cywilnego,
- g) dokonanego na mocy orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 632 § 2 kodeksu cywilnego
- h) wynikające z zastosowania przewidzianego w umowie mechanizmu waloryzacji ceny, który nie wymaga zmiany tej umowy (np. w postaci aneksu) lub zawarcia nowej umowy,
- i) wynikające z realizacji zastrzeżonego w umowie prawa opcji.
- j) .

11. Zmiany umów z wykonawcami wynikające z działania komisji rozjemczych lub arbitrażu oraz wszelkie ugody, w tym ugody zawarte przed sądem i zatwierdzone przez sąd, stanowią zmiany umów, objęte obowiązkiem oceny na warunkach określonych w ust. 2 § 13.

Kontrola procedury zawierania umów dla zadań objętych Projektem

1. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca kontroluje przestrzeganie przez Beneficjenta postanowień § 12 ust. 1 – 3 Umowy i spełnienie warunków kwalifikowalności wydatków dla sytuacji opisanych w § 12a ust. 1 (kontrola procedur zawierania umów)
2. Beneficjent zobowiązuje się do poddania się kontroli, o której mowa w ust. 1.
3. Kontrola procedur zawierania umów może być prowadzona:
 - a) przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia albo przed zawarciem umowy z wykonawcą (kontrola ex-ante);
 - b) po zawarciu umowy z wykonawcą (kontrola ex-post).

W przypadku kontroli ex-ante, do czasu otrzymania informacji o wyniku kontroli, Beneficjent nie może, bez zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, wszcząć postępowania o udzielenie zamówienia (jeżeli kontrola została wszczęta przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia) lub zawrzeć umowy z wykonawcą (jeżeli kontrola została wszczęta po wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia ale

⁸⁵ Ma miejsce w sytuacji, w której roboty zostały wykonane zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia (np. zgodnie z projektem budowlanym/wykonawczym). Nie jest rozliczeniem obmiarowym sytuacja, w której wprowadza się zmiany w sposobie wykonania przedmiotu zamówienia i rozlicza się je w istniejących pozycjach przedmiaru (wtedy następuje zmiana umowy – robota zamienna) lub wprowadza się nowe roboty, nieujęte w zamówieniu podstawowym (np. zgodnie z projektem budowlanym/wykonawczym) i rozlicza się je w istniejących już w kontrakcie pozycjach przedmiaru.

przed zawarciem umowy z wykonawcą).⁸⁶

4. Przy ocenie prawidłowości udzielania zamówień przed wejściem w życie pierwszej wersji *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, a w przypadku zamówień udzielanych w wyniku przeprowadzonych postępowań, dla których postępowanie zostało wszczęte przed wejściem w życie pierwszej wersji ww. *Wytycznych* (czyli przed 10 kwietnia 2015 r.), uwzględnia się poniższe warunki:
 - a) zamówienia udzielane przez beneficjentów będących, podmiotami zobowiązanymi do stosowania ustawy Pzp zgodnie z art. 3 tej ustawy, są weryfikowane pod względem zgodności z prawem,
 - b) zamówienia mieszczące się w zakresie wymogów właściwych dla zasady konkurencyjności, są weryfikowane pod względem zgodności z prawem, z zasadami wynikającymi z Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. 2012/C/326/01 z 26.10.2012), z zasadą uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców oraz pod względem zgodności z obowiązującym u Beneficjenta wewnętrznym regulaminem udzielania zamówień, jeżeli Beneficjent posiada taki regulamin.
5. Beneficjent zobowiązuje się do przekazywania, na wniosek Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej lub innych podmiotów upoważnionych na mocy prawa, dokumentacji związanej z prowadzeniem procedur, o których mowa w § 12 ust. 1 - 3, a w szczególności:
 - 1) treści zapytania ofertowego albo treści ogłoszenia o zamówieniu publicznym lub zaproszenia do negocjacji, a także specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
 - 2) informacji o wszczynanych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego albo o upublicznieniu zapytania ofertowego;
 - 3) informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub o unieważnieniu tego postępowania albo informacji o wyniku postępowania przeprowadzonego zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* przed zawarciem umowy z wykonawcą wraz z kopiami protokołu z postępowań, o których mowa powyżej, wraz z załącznikami;
 - 4) projektów umów i projektów aneksów do umów z wykonawcą,
 - 5) poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii umów i kopii aneksów do umów zawartych z wykonawcą.
6. Beneficjent ma obowiązek dostarczyć do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumenty, o których mowa w ust. 5 w terminach wskazanych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
7. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca prowadząc kontrolę procedury zawierania umów jest uprawniona do opiniowania dokumentów przekazanych przez Beneficjenta pod względem podmiotowej i przedmiotowej zgodności z Umową jak również pod względem zgodności z zasadami zawierania umów określonymi w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wskazuje stwierdzone naruszenia procedury zawierania umów oraz wydaje informację pokontrolną zawierającą ustalenia na temat stwierdzonych naruszeń.
8. W przypadku, gdy Beneficjent nie zgadza się ze stwierdzonymi naruszeniami lub treścią informacji pokontrolnej Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, ma prawo do

⁸⁶ Możliwość zastosowania klauzuli o której mowa w niniejszym zdaniu na potrzeby umów zawieranych w konkretnym działaniu/poddziałaniu jest uzależniona od decyzji Instytucji Pośredniczącej.

zgłoszenia zastrzeżeń w trybie określonym w ustawie.

9. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może odmówić części lub całości dofinansowania dla umowy lub umów w ramach Projektu, które zostały zawarte niezgodnie z zasadami zawierania umów, o których mowa w § 12 i § 12a Umowy a w przypadku, gdy środki finansowe zostały już przekazane, wystąpić do Beneficjenta o ich zwrot w trybie § 17 Umowy.
10. Postanowienia niniejszego paragrafu nie ograniczają uprawnień instytucji kontrolujących wynikających z postanowień § 15 Umowy.

§ 14.

Ewidencja księgową i przechowywanie danych

1. Beneficjent zobowiązuje się do prowadzenia dla Projektu odrębnej informatycznej ewidencji księgowej kosztów, wydatków i przychodów lub stosowania w ramach istniejącego informatycznego systemu ewidencji księgowej odrębnego kodu księgowego umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji i poszczególnych operacji bankowych związanych z Projektem oraz dokonywania księgowania zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania, w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji, wszelkich danych i dokumentów związanych z realizacją Projektu, w szczególności dokumentacji związanej z zarządzaniem finansowym, merytorycznym, technicznym, procedurami zawierania umów z wykonawcami, przez okres wskazany w rozporządzeniu nr 1303/2013, tj. okres dwóch lat od dnia 31 grudnia następującego po złożeniu zestawienia wydatków do Komisji Europejskiej, w którym ujęto ostateczne wydatki dotyczące zakończonego Projektu, z zastrzeżeniem konieczności dłuższego przechowywania dokumentów dla celów kontroli, zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy, w sytuacjach wskazanych w ust. 3 - 5.
3. Z uwzględnieniem ust. 2, w przypadku Projektu, w którym występuje pomoc publiczna albo pomoc *de minimis* obowiązek, o którym mowa w ust. 2 trwa 10 lat od dnia udzielenia pomocy publicznej albo pomocy *de minimis*. W przypadku Projektu, w którym występuje pomoc publiczna przyznana w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (i usług w ogólnym interesie gospodarczym), z wyjątkiem pomocy *de minimis*, obowiązek, o którym mowa w ust. 2 trwa 10 lat od końca okresu obowiązywania aktu powierzenia świadczenia tych usług, z zastrzeżeniem możliwości przerwania biegu niniejszych terminów w sytuacji wskazanej w art. 17 rozporządzenia Rady UE 2015/1589⁸⁷.
4. Dokumenty dotyczące zachowania trwałości Projektu, z uwzględnieniem ust. 2, przechowywane są przez okres wskazany w § 16 ust. 1 Umowy.
5. Dokumenty dotyczące rozliczania podatku od towarów i usług, z uwzględnieniem ust. 2, są przechowywane przez okres nie krótszy niż dopuszczalny dla zmiany deklaracji VAT.
6. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta o dacie rozpoczęcia okresu o którym mowa w ust. 2.
7. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, w uzasadnionych przypadkach, może przedłużyć termin, o którym mowa w ust. 2, informując o tym Beneficjenta na piśmie przed upływem tego terminu.
8. Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania dokumentów w formie oryginałów (w wersji papierowej) albo ich uwierzytelnionych kopii lub na elektronicznych/informatycznych nośnikach danych, w tym jako elektronicznych wersji dokumentów oryginalnych lub dokumentów istniejących wyłącznie w postaci

⁸⁷ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

elektronicznej.

9. usunięty
10. Poświadczenia za zgodność z oryginałem elektronicznych wersji dokumentów oryginalnych przechowywanych na elektronicznych/informatycznych nośnikach danych, dokonuje się na piśmie, ze wskazaniem zawartości oraz rodzaju nośnika danych.
11. Beneficjent zobowiązuje się do przekazywania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej oraz innym podmiotom uprawnionym do prowadzenia kontroli lub audytu, wskazanym w art. 23 ust. 1 ustawy, na ich żądanie, wszelkich dokumentów i informacji związanych z realizacją Projektu.
12. W przypadku zmiany miejsca przechowywania dokumentów oraz w przypadku zawieszenia lub zaprzestania przez Beneficjenta działalności w okresie, o którym mowa w ust. 2, Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie poinformować w formie pisemnej Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o miejscu przechowywania dokumentów związanych z Projektem.
13. Beneficjent, w trakcie wykonywania obowiązków, o których mowa w niniejszym paragrafie, zobowiązuje się uwzględnić zalecenia wynikające z wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących sposobu przechowywania i udostępniania dokumentów, jeżeli zostaną wydane. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta o wydaniu takich wytycznych.

§ 15.

Kontrola

1. Wszystkie dokumenty oraz zapisy księgowe związane z realizacją Projektu podlegają kontroli przez podmioty, o których mowa w art. 23 ust. 1 ustawy. Beneficjent zobowiązany jest zapewnić dostęp do dokumentacji i poddać się prowadzonym kontrolom, w tym wizytom monitoringowym.
2. Beneficjent zobowiązuje się zapewnić przedstawicielom instytucji, o których mowa w ust. 1, dostęp do miejsc realizacji Projektu w celu przeprowadzenia kontroli, w tym wizyty monitoringowej.
3. Ramy systemu kontroli, w tym najważniejsze procesy kontrolne i podstawowe obowiązki instytucji w zakresie ich realizacji zostały określone w Wytycznych w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.
4. Beneficjent zapewnia kontrolującym warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli.
5. W przypadku odmowy przedstawienia dokumentu lub udzielenia wyjaśnień nie uwzględnia się zastrzeżeń złożonych w tym zakresie przez Beneficjenta lub osobę przez niego upoważnioną do treści informacji pokontrolnej. Powyższe nie dotyczy sytuacji, gdy w ocenie instytucji kontrolującej odmowa przedstawienia dokumentu lub udzielenia wyjaśnień jest uzasadniona.
6. Beneficjent zobowiązuje się przekazywać do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, w terminie 7 dni od dnia otrzymania ostatecznej wersji, kopie informacji pokontrolnych oraz zaleceń pokontrolnych albo kopie innych dokumentów spełniających te funkcje, w tym raportów z audytów, powstałych w toku kontroli prowadzonych przez uprawnione do tego instytucje, inne niż Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, jeżeli kontrole te dotyczyły Projektu.
7. Beneficjent zobowiązuje się do przekazywania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa, wszelkich informacji dotyczących podejmowanych czynności lub postępowań prowadzonych w szczególności przez organy ścigania, dotyczących lub mogących dotyczyć swoim zakresem Projektu w terminie 7 dni od dnia powzięcia informacji. Ponadto, na żądanie Instytucji

Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, IP⁸⁸, IZ, Instytucji Certyfikującej - ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, którego obsługę w zakresie certyfikacji zapewnia Instytucja Zarządzająca, wskazana w SzOOP POLiŚ 2014-2020 lub Instytucji Audytorowej – Szefa Krajowej Administracji Skarbowej,, Beneficjent zobowiązany jest do przekazania, z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa, wszelkich posiadanych przez siebie informacji w zakresie prowadzonego przez w/w służby postępowań dotyczących lub mogących dotyczyć swoim zakresem Projektu. W powyższym trybie Beneficjent zobowiązuje się również do informowania o postępowaniach prowadzonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dotyczących lub mogących dotyczyć swoim zakresem Projektu.

8. Beneficjent zobowiązuje się współpracować z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą w zakresie koordynowania przez nią audytów i kontroli prowadzonych u Beneficjenta przez uprawnione instytucje wskazane w art. 23 ust. 1 ustawy, w tym udzielania wyjaśnień.
9. W przypadku projektów konkursowych Beneficjent zobowiązany jest do zachowania ścieżki audytu z fazy naboru i oceny projektów do celów kontroli i audytu, w tym wszystkich dokumentów, co do których Beneficjent załączał oświadczenie o ich posiadaniu przy składaniu wniosku o dofinansowanie.
10. W przypadku gdy przed dniem zawarcia Umowy Beneficjent ponosił wydatki kwalifikowalne zobowiązany jest do przekazania do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej w terminie 14 dni od dnia zawarcia Umowy w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem⁸⁹
 - 1) dokumentów i informacji określających rodzaj poniesionych wydatków, które zostaną przedstawione przez Beneficjenta we wniosku/ach o płatność w ramach Projektu, umożliwiających określenie stopnia zaawansowania finansowego Projektu⁹⁰
 - 2) zestawienia umów dla zadań objętych Projektem zawartych przez Beneficjenta z wykonawcami przed dniem podpisania Umowy.
11. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca na podstawie analizy dokumentów i informacji o których mowa w ust. 10 podejmuje decyzję o przeprowadzeniu kontroli (dalej "kontroli Projektu zaawansowanego finansowo"), której celem będzie potwierdzenie realizowania przez Beneficjenta Projektu zgodnie z zasadami i regułami obowiązującymi w ramach POLiŚ.
12. Zakres kontroli Projektu zaawansowanego finansowo obejmuje:
 - 1) kontrolę na miejscu realizacji Projektu w celu zweryfikowania, czy produkty lub usługi⁹¹ zostały faktycznie dostarczone lub zrealizowane.⁹² kontrolę procedur zawierania umów dla zadań objętych Projektem zawartych przez Beneficjenta z wykonawcami przed podpisaniem Umowy.⁹³

W przypadku podjęcia decyzji o przeprowadzeniu kontroli Projektu zaawansowanego

⁸⁸ Wykreślić, jeżeli umowę zawiera IP

⁸⁹ Ust. 10-13 należy wykreślić jeżeli przed dniem zawarcia Umowy Beneficjent nie ponosił wydatków

⁹⁰ Określanego na podstawie wartości wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Beneficjenta (według stanu na dzień podpisania Umowy) w stosunku do maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w § 5 ust. 2 Umowy

⁹¹ Dostarczenie produktów i usług w rozumieniu art. 125 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1303/2013, obejmuje także wykonanie robót budowlanych.

⁹² Kontrola na miejscu jest przeprowadzana w przypadku, gdy jednocześnie:

- 1) zaawansowanie finansowe Projektu wynosi co najmniej 50 %, określanego na podstawie wartości wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Beneficjenta (według stanu na dzień podpisania Umowy) w stosunku do maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w § 5 ust. 2 Umowy;
- 2) Projekt został zidentyfikowany przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą jako ryzykowny na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka zgodnie z opracowaną przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą metodyką.

⁹³ Kontrola procedur dla zawartych umów zostanie przeprowadzona w oparciu o wyniki analizy ryzyka zgodnie z opracowaną przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą metodyką.

finansowo, zatwierdzenie pierwszego wniosku o płatność w ramach Projektu, nastąpi pod warunkiem **pozytywnego wyniku kontroli⁹⁴. W przypadku, gdy wniosek o płatność zawiera wydatki, w stosunku do których zaistniało podejrzenie wystąpienia nieprawidłowości, zastosowanie znajdują postanowienia § 8 ust. 22 Umowy.** W przypadku, gdy pierwszy wniosek o płatność nie zawiera wydatków kwalifikowalnych poniesionych przed dniem zawarcia Umowy, jego zatwierdzenie może nastąpić przed zakończeniem kontroli Projektu zaawansowanego finansowo

§ 16.

Trwałość Projektu

1. Beneficjent zobowiązuje się do zachowania trwałości Projektu, w rozumieniu art. 71 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, w okresie 5 lat⁹⁵ od daty płatności końcowej na rzecz Beneficjenta, z zastrzeżeniem ust. 2, a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.
2. Naruszeniem zasady trwałości Projektu jest również przeniesienie działalności produkcyjnej poza obszar Unii Europejskiej w okresie 10 lat od daty płatności końcowej na rzecz Beneficjenta, a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.
3. Za datę płatności końcowej uznaje się:
 - a) w przypadku, gdy w ramach rozliczenia wniosku o płatność końcową Beneficjentowi przekazywane są środki – datę obciążenia rachunku bankowego płatnika -,
 - b) w pozostałych przypadkach – datę zatwierdzenia wniosku o płatność końcową.
4. Beneficjent do końca okresu trwałości niezwłocznie informuje Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o wszelkich okolicznościach mogących skutkować naruszeniem trwałości Projektu.
5. Stwierdzenie naruszenia zasady trwałości oznacza konieczność zwrotu środków otrzymanych na realizację Projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości – w trybie określonym w art. 207 ustawy o finansach publicznych, a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się te przepisy.

§ 17.

Zwrot dofinansowania

1. W sytuacjach, gdy dofinansowanie udzielone Beneficjentowi zostało:
 - 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem;
 - 2) wykorzystane z naruszeniem procedur obowiązujących przy realizacji Projektu, w szczególności określonych w § 4 ust. 1, § 4 ust. 3-4 oraz § 12 i 12a Umowy;
 - 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokościpodlega ono zwrotowi w trybie i na zasadach przewidzianych w art. 207 ustawy o finansach publicznych.
2. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca określa kwotę do zwrotu biorąc pod uwagę wagę

⁹⁴ Przez pozytywny wynik kontroli należy rozumieć kontrolę, w wyniku której nie stwierdzono podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości lub wystąpienia nieprawidłowości.

⁹⁵ 3 lat w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw - w odniesieniu do projektów, z którymi związany jest wymóg utrzymania inwestycji lub miejsc pracy.

stwierzonego naruszenia. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości i nałożenia korekty finansowej wysokość kwoty przypadającej do zwrotu odpowiada wartości korekty finansowej ustalonej zgodnie z przepisami ustawy.

3. W przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wzywa niezwłocznie Beneficjenta do:
 - a zwrotu kwoty, o której mowa w ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 4 i 4a wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych lub
 - b wyrażenia pisemnej zgody na pomniejszenie kolejnych płatności na rzecz Beneficjenta o kwotę, o której mowa w ust. 2 wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych
w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.
4. W przypadku nałożenia korekty finansowej, o której mowa w ust. 2, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokona niezwłocznie ponownego przeliczenia maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych, o której mowa w § 5 ust. 2 Umowy. Strony oświadczają, że zmiana wysokości maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych dokonywana jest w tym przypadku w drodze jednostronnego oświadczenia woli Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, które jest wiążące dla Beneficjenta. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca poinformuje Beneficjenta w formie pisemnej o zmianie wysokości maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych wzywając go jednocześnie do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Projektu lub bezzwłocznego odpowiedniego zwrotu kapitału wraz z odsetkami z tytułu pomniejszonego dofinansowania.
- 4a. Jeżeli do czasu stwierdzenia nieprawidłowości suma dokonanych spłat będzie wyższa, niż wartość dofinansowania po rozliczeniu korekty finansowej, nadwyżka spłat nad należnym dofinansowaniem zostanie rozliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami.
5. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 3 lit. a Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wskazuje numer rachunku bankowego, na który należy dokonać zwrotu oraz kwotę podlegającą zwrotowi.
6. Jeżeli Beneficjent dokona dobrowolnego zwrotu kwoty, o której mowa w ust. 2, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca przekazuje Beneficjentowi potwierdzenie dokonania zwrotu właściwej kwoty.
7. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 3 właściwa instytucja wydaje decyzję o której mowa w art. 207 ust. 9 ustawy o finansach publicznych.
8. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wstrzymać przekazanie dofinansowania do dnia ustanowienia przez Beneficjenta dodatkowego zabezpieczenia prawidłowej realizacji Projektu, w zakresie i formie wskazanych i zaakceptowanych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą⁹⁶ w razie:
 - 1) wystąpienia zastrzeżeń, co do prawidłowości wykorzystania dofinansowania do czasu ich wyjaśnienia.
 - 2) wydania decyzji, o której mowa w ust. 6 do czasu kiedy stanie się ona ostateczna.
 - 3) stwierdzenia powstania zagrożenia realizacji Projektu zgodnie z Umową.
9. W sytuacji, o której mowa w ust. 1, gdy Beneficjent nie dokona zwrotu lub nie jest możliwe dokonanie pomniejszenia kolejnej płatności, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca podejmuje czynności zmierzające do odzyskania należnych środków z wykorzystaniem wszelkich środków prawnych.
10. Odsetki od kwoty, o której mowa w ust. 2 są naliczane od dnia przekazania dofinansowania Beneficjentowi, tj. od dnia obciążenia tą kwotą rachunku bankowego płatnika.

⁹⁶ Nie dotyczy jednostek sektora finansów publicznych.

§ 18.

Informacja i promocja

1. Beneficjent zobowiązuje się realizować działania informacyjne i promocyjne zgodnie z:
 - a) załącznikiem XII punkt 2.2 rozporządzenia nr 1303/2013,
 - b) art. 3-5 i załącznikiem II rozporządzenia KE nr 821/2014,
 - c) zgodnie z instrukcjami i wskazówkami zawartymi w **załączniku nr 13** do Umowy.
2. Beneficjent jest zobowiązany w szczególności do:
 - a) oznaczania znakiem Funduszy Europejskich, znakiem barw Rzeczypospolitej Polskiej oraz znakiem Unii Europejskiej:
 - i. wszystkich prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących Projektu,
 - ii. wszystkich dokumentów i materiałów dla osób i podmiotów uczestniczących w Projekcie,
 - b) umieszczania przynajmniej jednego plakatu o minimalnym formacie A3 lub odpowiednio tablicy informacyjnej lub pamiątkowej w miejscu realizacji Projektu, a w przypadku, w którym miejsce realizacji Projektu nie zapewnia dostępu do odbiorców, umieszczenie tablicy powinno zostać uzgodnione z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą,
 - c) umieszczania opisu Projektu na stronie internetowej, w przypadku posiadania strony internetowej,
 - d) przekazywania osobom i podmiotom uczestniczącym w Projekcie informacji, że Projekt uzyskał dofinansowanie, przynajmniej w formie odpowiedniego oznakowania,
 - e) dokumentowania działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych w ramach Projektu.

§ 19.

Zasady wykorzystywania SL2014

1. Beneficjent zobowiązuje się, od dnia zawarcia Umowy, do wykorzystywania SL2014 w procesie rozliczania Projektu i komunikacji z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą, zgodnie z *Podręcznikiem Beneficjenta*, w zakresie gromadzenia i przesyłania danych dotyczących:
 - 1) wniosków o płatność, ich weryfikacji, w tym zatwierdzania, poprawiania, odrzucania i wycofywania, zgodnie z zakresem wskazanym w załączniku nr 1 do *Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*,
 - 2) Harmonogramu Projektu, jego weryfikacji, w tym zatwierdzania, poprawiania i wycofywania,
 - 3) zamówień publicznych, obejmujących w szczególności zakres, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia KE nr 480/2014;
 - 4) osób zatrudnionych do realizacji projektów, tzw. bazy personelu, zgodnie z zakresem wskazanym poniżej w ust. 4.
2. Przekazanie przez Beneficjenta dokumentów potwierdzających kwalifikowalność wydatków ponoszonych w ramach Projektu i wykazywanych we wnioskach o płatność, Harmonogramu Projektu, innych dokumentów związanych z realizacją Projektu, w tym niezbędnych do przeprowadzenia kontroli Projektu za pośrednictwem SL2014 nie zwalnia

Beneficjenta i partnerów⁹⁷ w rozumieniu art. 33 ustawy z obowiązku przechowywania oryginałów dokumentów i ich udostępniania podczas kontroli na miejscu.

3. Beneficjent i Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca uznają za prawnie wiążące przyjęte w Umowie rozwiązania stosowane w zakresie komunikacji i wymiany danych w SL2014, bez możliwości kwestionowania skutków ich stosowania.
4. Beneficjent jest zobowiązany do wprowadzania do SL2014 danych dotyczących angażowania personelu Projektu:
 - 1) dane dotyczące personelu projektu, w tym: nr PESEL, imię, nazwisko;
 - 2) dane dotyczące formy zaangażowania personelu w ramach Projektu: stanowisko, forma zaangażowania w Projekcie, data zaangażowania do Projektu, okres zaangażowania osoby w Projekcie, wymiar etatu lub godziny pracy;
 - 3) dane dotyczące faktycznego czasu pracy w danym miesiącu kalendarzowym, ze szczegółowością wskazującą na rok, miesiąc, dzień i godziny zaangażowania w przypadku, gdy dokumenty związane z zaangażowaniem nie wskazują na godziny pracy,pod rygorem uznania wydatków dotyczących angażowania personelu w Projekcie za wydatki niekwalifikowalne.
5. Beneficjent i partnerzy⁹⁸ w rozumieniu art. 33 ustawy wyznacza/ją osoby uprawnione do wykonywania w jego/ich imieniu czynności związanych z realizacją Projektu i zgłasza/ją je Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej do pracy w SL2014. Zgłoszenie tych osób, zmiana ich uprawnień lub wycofanie dostępu jest dokonywane na podstawie procedury zgłaszania osób uprawnionych w ramach projektu określonej w załączniku do *Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*. Wyżej wymienione zgłoszenie jest dokonywane za pomocą wniosku o nadanie dostępu dla osoby uprawnionej stanowiącego załącznik do ww. Wytycznych.
6. Beneficjent zapewnia, że osoby, o których mowa w ust. 5, wykorzystują profil zaufany ePUAP lub kwalifikowany podpis elektroniczny w ramach uwierzytelniania czynności dokonywanych w SL2014.
7. W przypadku gdy z powodów technicznych wykorzystanie profilu zaufanego ePUAP nie jest możliwe, o czym Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta na adres e-mail wskazany we wniosku o nadanie dostępu dla osoby uprawnionej uwierzytelnianie następuje przez wykorzystanie loginu i hasła wygenerowanego przez SL2014, gdzie jako login stosuje się PESEL⁹⁹/adres e-mail¹⁰⁰ danej osoby uprawnionej.
8. Beneficjent zapewnia, że wszystkie osoby, o których mowa w ust. 5, zostały zobowiązane do przestrzegania regulaminu bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w SL2014 oraz *Podręcznika beneficjenta* w zakresie użytkowania SL2014 udostępnionego przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
9. Beneficjent zobowiązuje się do każdorazowego informowania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej o nieautoryzowanym dostępie do danych Beneficjenta w SL2014.
10. W przypadku niedostępności SL2014 Beneficjent zgłasza Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej o zaistniałym problemie na adres e-mail ami.pois@nfosigw.gov.pl.
11. W przypadku potwierdzenia awarii SL2014 przez pracownika Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej proces rozliczania Projektu oraz komunikowania z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą odbywa się na zasadach określonych w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu*

⁹⁷ Wykreślić jeżeli Projekt będzie realizowany bez udziału partnerów.

⁹⁸ Wykreślić jeżeli Projekt będzie realizowany bez udziału partnerów.

⁹⁹ Dotyczy Beneficjenta mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

¹⁰⁰ Dotyczy Beneficjenta nie mającego siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020¹⁰¹.

12. W sytuacji awarii będzie miała zastosowanie procedura awaryjna, która będzie dostępna na stronie internetowej Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
13. O usunięciu awarii SL2014 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta na adres e-mail wskazany we wniosku o nadanie dostępu dla osoby uprawnionej.
14. Beneficjent zobowiązuje się uzupełnić dane w SL2014 w zakresie dokumentów przekazanych drogą pisemną w terminie 5 dni roboczych¹⁰² od otrzymania informacji, o której mowa w ust. 13.
15. Nie mogą być przedmiotem komunikacji wyłącznie przy wykorzystaniu SL2014:
 - 1) zmiana Umowy wymagająca aneksowania Umowy;
 - 2) czynności kontrolne przeprowadzane w ramach Projektu, w szczególności kontrole na miejscu;
 - 3) dochodzenie zwrotu środków od Beneficjenta o których mowa w § 17, w tym prowadzenie postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji o zwrocie środków,
 - 4) rozwiązanie i odstąpienie od umowy o dofinansowanie.

W przypadkach niewskazanych powyżej, jeżeli dla dokonania czynności:

- 1) Umowa zastrzega formę pisemną
- 2) wymóg dochowania formy pisemnej wynika z przepisu prawa powszechnie obowiązującego

do dokonania tej czynności przy wykorzystaniu SL2014 konieczne jest złożenie oświadczenia w formie elektronicznej.

16. Beneficjent zapewnia, że dane są:
 - 1) wprowadzane do SL2014 po ich należytym zweryfikowaniu;
 - 2) zgodne z dokumentami źródłowymi i są prawdziwe, poprawne, prawidłowo zaklasyfikowane, aktualne, kompletne.
17. Beneficjent jest zobowiązany zapewnić, że wykorzystanie SL2014 w realizacji Projektu odbywać się będzie zgodnie z przepisami prawa oraz z zapewnieniem bezpieczeństwa i poufności danych. W szczególności Beneficjent podejmie niezbędne działania w celu wykluczenia dostępu do danych SL2014 przez osoby nieupoważnione.

§ 20.

Prawa autorskie¹⁰³

1. Beneficjent zobowiązuje się do zawarcia z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą odrębnej umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów wytworzonych w ramach Projektu, z jednoczesnym udzieleniem licencji na rzecz Beneficjenta na korzystanie z ww. utworów. Umowa, o której mowa w zdaniu pierwszym, jest zawierana na wniosek Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej złożony w formie pisemnej.
2. W przypadku zlecenia części zadań w ramach Projektu wykonawcy obejmujących m.in.

¹⁰¹ Treść Zaleceń dostępna na stronie www.pois.gov.pl.

¹⁰² Przez dzień roboczy należy rozumieć każdy dzień tygodnia od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni wolnych od pracy wskazanych ustawą z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 90)

¹⁰³ Wykreślić jeżeli nie dotyczy, w szczególności dla projektów infrastrukturalnych.

opracowanie utworu Beneficjent zobowiązuje się do zastrzeżenia w umowie z wykonawcą, że autorskie prawa majątkowe do ww. utworu przysługują Beneficjentowi.

§ 20a

Ochrona danych osobowych

1. Dane osobowe są przetwarzane z zachowaniem przepisów RODO, ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1000), zwanej dalej ODO oraz zasad wskazanych w Umowie. Przetwarzanie danych osobowych zgodnie z RODO oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie, w zakresie niezbędnym do realizacji Projektu zgodnie z Umową.
2. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, będący administratorem danych osobowych gromadzonych w centralnym systemie teleinformatycznym na podstawie art. 28 RODO powierzył Instytucji Pośredniczącej, a ta powierzyła dalej Instytucji Wdrażającej przetwarzanie danych osobowych w ramach zbiorów:
 - 1) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
 - 2) Centralny system teleinformatyczny, wspierający realizację programów operacyjnych – w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych ze zbiorem Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,na zasadach określonych w Porozumieniu z dnia 15 marca 2016 r. zawartym pomiędzy Ministrem Energii a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wraz z umocowaniem do dalszego powierzania powierzonych do przetwarzania danych osobowych m.in. beneficjentom.
3. Dane osobowe przekazane Instytucji Wdrażającej przez Beneficjenta są przetwarzane przez Instytucję Wdrażającą w celu realizacji PO liŚ 2014-2020, w szczególności potwierdzenia kwalifikowalności wydatków, udzielenia wsparcia, monitoringu, ewaluacji, kontroli, audytu i sprawozdawczości oraz działań informacyjno-promocyjnych w ramach PO liŚ 2014-2020. Dane mogą być przetwarzane także w celach archiwalnych i statystycznych. Beneficjent jest zobowiązany poinformować podmioty biorące udział w realizacji Projektu, że dane osobowe, które ich dotyczą mogą być przetwarzane przez Instytucję Wdrażającą w określonym wyżej celu.
4. Instytucja Wdrażająca powierza Beneficjentowi, przetwarzanie danych osobowych w imieniu i na rzecz administratora danych osobowych, o którym mowa w ust. 2, na warunkach opisanych w Umowie.
5. Beneficjent przy przetwarzaniu powierzonych do przetwarzania danych osobowych zobowiązuje się do ich zabezpieczenia poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, o których mowa w art. 32 RODO, w celu zapewnienia stopnia bezpieczeństwa odpowiadającego ryzyku naruszenia praw lub wolności osób.
6. Instytucja Wdrażająca umocowuje Beneficjenta do dalszego powierzenia powierzonych do przetwarzania danych osobowych podmiotom biorącym udział w realizacji Projektu, w związku z realizacją Projektu. Powierzenie przetwarzania danych osobowych tym podmiotom, powinno być każdorazowo dostosowane przez Beneficjenta do celu ich powierzenia, przy czym zakres nie może być szerszy, niż zakres określony w Umowie.
7. Beneficjent prowadzi rejestr wszystkich kategorii czynności przetwarzania danych dokonywanych w imieniu administratora, o którym mowa w art. 30 ust. 2 RODO.

8. Dane osobowe, powierzone do przetwarzania na podstawie ust. 4, mogą być przetwarzane przez Beneficjenta wyłącznie w celu aplikowania o środki unijne, potwierdzania kwalifikowalności wydatków, realizacji Projektu, ewaluacji, monitorowania, kontroli i sprawozdawczości oraz działań informacyjno - promocyjnych w ramach Projektu w zakresie określonym w załącznikach nr 19a i 19b do Umowy. Dane mogą być przetwarzane także w celach archiwalnych i statystycznych.
9. Do przetwarzania danych osobowych mogą być dopuszczone jedynie osoby posiadające imienne upoważnienie do przetwarzania danych osobowych, którego wzór stanowi załącznik nr 19c do Umowy. Instytucja Wdrażająca umocowuje Beneficjenta do wydawania, odwoływania imiennych upoważnień do przetwarzania danych osobowych. Imienne upoważnienia ważne są do dnia odwołania, nie dłużej jednak niż termin powierzenia przetwarzania danych osobowych Beneficjentowi wskazany w ust. 20. Imienne upoważnienie wygasa z chwilą ustania zatrudnienia upoważnionego pracownika.
10. Beneficjent prowadzi ewidencję osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w związku z wykonywaniem Umowy oraz przechowuje upoważnienia w swojej siedzibie. Instytucja Wdrażająca dopuszcza stosowanie przez Beneficjenta innych wzorów upoważnień, niż wskazane w załączniku nr 19c – o ile będą one zawierać co najmniej wszystkie elementy treści ujętej w tym załączniku.
11. Instytucja Wdrażająca umocowuje Beneficjenta do dalszego umocowywania podmiotów, o których mowa w ust. 6 do wydawania i odwoływania upoważnień do przetwarzania danych osobowych.
12. Beneficjent prowadzi wykaz podmiotów, którym zostało powierzone przetwarzanie danych osobowych w ramach umocowania, o którym mowa w ust. 6. Wykaz powinien zawierać co najmniej nazwę i adres siedziby lub imię, nazwisko i adres miejsca zamieszkania podmiotu, któremu powierzono przetwarzanie danych osobowych.
13. Beneficjent aktualizuje na bieżąco wykaz, o którym mowa w ust. 12, a także przekazuje go Instytucji Wdrażającej raz na kwartał oraz każdorazowo na jej żądanie.
14. Beneficjent przekazuje Instytucji Wdrażającej na każde jej żądanie:
 - a) informacje na temat przetwarzania danych osobowych, o których mowa w niniejszym paragrafie;
 - b) wykaz osób odpowiedzialnych po stronie Beneficjenta za realizację Umowy w zakresie ochrony danych osobowych.
15. W przypadku wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych, mogącego w ocenie Instytucji Wdrażającej powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, Beneficjent zgodnie z zaleceniami Instytucji Wdrażającej bez zbędnej zwłoki zawiadomi osoby, których naruszenie ochrony danych osobowych dotyczy, z zastrzeżeniem art. 34 ust. 3 RODO.
16. Beneficjent, bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu 36 godzin po stwierdzeniu naruszenia ochrony danych osobowych, zgłosi Instytucji Wdrażającej na piśmie oraz na adres poczty elektronicznej inspektorochronydanych@nfosigw.gov.pl każde naruszenie ochrony danych osobowych. Zgłoszenie – oprócz elementów wskazanych w art. 33 ust. 3 RODO – powinno zawierać informacje umożliwiające Instytucji Wdrażającej określenie, czy naruszenie skutkuje wysokim ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych. Jeżeli w tym samym czasie nie jest możliwe udzielenie informacji, o których mowa w art. 33 ust. 3 RODO, Beneficjent powinien udzielać ich sukcesywnie, bez zbędnej zwłoki.
17. Beneficjent umożliwi Instytucji Wdrażającej dokonanie kontroli lub audytu zgodności przetwarzania powierzonych do przetwarzania danych osobowych z RODO, ustawą ODO, w miejscach, w których są one przetwarzane. Pisemne zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia kontroli powinno być przekazane Beneficjentowi co najmniej 3 dni robocze przed dniem rozpoczęcia kontroli.

18. W przypadku stwierdzenia w toku przeprowadzonej kontroli uchybień w odniesieniu do sposobu i zakresu przetwarzania powierzonych do przetwarzania danych osobowych przez Beneficjenta, Instytucja Wdrażająca wydaje zalecenia w celu zapewnienia zgodności przetwarzania powierzonych do przetwarzania danych osobowych z RODO, ustawą ODO oraz Umową, a tym samym poprawy jakości zabezpieczenia i sposobu przetwarzania.
19. Beneficjent jest zobowiązany zastosować się do zaleceń dotyczących przetwarzania powierzonych do przetwarzania danych osobowych w terminach określonych przez Instytucję Wdrażającą.
20. Powierzenie Beneficjentowi przetwarzania danych osobowych następuje na okres nie dłuższy niż 30 dni kalendarzowych po upływie terminu wskazanego w § 14 ust. 2-5 i 7 Umowy, z zastrzeżeniem możliwości przedłużenia tego terminu, jeżeli w uzasadnionych przypadkach zachodzi konieczność przechowywania dokumentacji zgodnie z innymi zasadami obowiązującymi u Beneficjenta. W przypadku konieczności przedłużenia terminu, o którym mowa w zdaniu 1 Beneficjent wystąpi na piśmie do Instytucji Wdrażającej. Zgodę na przedłużenie terminu udzielenia upoważnienia wydaje Instytucja Wdrażająca.

§ 21.

Rozwiązanie Umowy

1. Beneficjent może rozwiązać Umowę w formie pisemnej pod rygorem nieważności z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia.
2. Instytucja Wdrażająca/~~Instytucja Pośrednicząca~~ może rozwiązać Umowę ze skutkiem natychmiastowym w formie pisemnej pod rygorem nieważności w przypadku złożenia przez Beneficjenta dokumentów, wykazujących znamiona poświadczenia nieprawdy w celu uzyskania dofinansowania lub podania nieprawdziwych informacji we wniosku o dofinansowanie.
 - 1) Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca w przypadku istotnych naruszeń postanowień Umowy przez Beneficjenta może rozwiązać z nim Umowę ze skutkiem natychmiastowym. Rozwiązanie Umowy następuje w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Za istotne naruszenia Umowy przyjmuje się w szczególności: opóźnienie w realizacji Projektu w stosunku do Harmonogramu Projektu ~~lub Harmonogramu, o którym mowa w § 4b ust. 2¹⁰⁴~~ o okres dłuższy niż 6 miesięcy albo gdy inne okoliczności czynią zasadnym przypuszczenie, że zakończenie realizacji zakresu rzeczowego Projektu nie nastąpi w terminie wynikającym z Harmonogramu Projektu,
 - 2) nie stosowanie się do zaleceń lub rekomendacji instytucji, o których mowa w §15 ust. 1 Umowy,
 - 3) złożenie dokumentów, wykazujących znamiona poświadczenia nieprawdy na etapie realizacji Projektu,
 - 4) wykorzystanie w całości lub w części przekazane środków na cel inny niż określony w Projekcie lub niezgodnie z Umową,
 - 5) zaistnienie nadużycia finansowego lub podejrzenie jego wystąpienia w szczególności w związku z przygotowaniem, wyborem lub realizacją Projektu,
 - 6) uchylenie się od zmiany Umowy w przypadkach, o których mowa w § 23 ust. 4 i 5.
3. Z zastrzeżeniem § 17 ust. 1 Umowy, w przypadkach rozwiązania Umowy w trybach, o których mowa w ust. 1 - 3, Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu przekazanego i niespłaconego dotychczas dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczanymi od dnia przekazania dofinansowania, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zwrotu, na rachunek bankowy wskazany przez

¹⁰⁴ Dotyczy poddziałania 1.1.2, 1.4.1, działania 7.1. Wykreślić jeżeli nie dotyczy.

Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.

4. W przypadku braku zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami w terminie, o którym mowa w ust. 4 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca podejmie czynności zmierzające do odzyskania należnych środków dofinansowania z wykorzystaniem dostępnych środków prawnych.
5. W razie rozwiązania Umowy w przypadkach, o którym mowa w ust. 2 i 3 Umowy, Beneficjentowi nie przysługuje odszkodowanie. Beneficjentowi nie przysługuje odszkodowanie również w razie rozwiązania Umowy w przypadku, o którym mowa w ust. 1, chyba że przyczyną rozwiązania Umowy było jej niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, a szkoda została wyrządzona na skutek winy umyślnej tej Instytucji.
6. Umowa może zostać rozwiązana za porozumieniem Stron w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Z zastrzeżeniem § 17 ust. 1, Strony ustalają zasady, na jakich następuje zwrot otrzymanego przez Beneficjenta dofinansowania.
7. Umowa wygasa w przypadku wykonania przez Strony wszelkich wynikających z niej zobowiązań.

§ 22.

Zabezpieczenie wykonania Umowy¹⁰⁵

1. Warunkiem przekazania dofinansowania jest ustanowienie przez Beneficjenta zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy w formie:¹⁰⁶
 - 1)
 - 2)
 - 3)
2. Zabezpieczenie, o którym mowa w ust. 1, zostanie zwrócone Beneficjentowi po wypełnieniu wszelkich zobowiązań wynikających z Umowy, w tym spłacenia całości pomocy zwrotnej o której mowa w § 6a ust. 1 Umowy pomniejszonej o przyznane premie, o których mowa w § 6b ust 1 Umowy oraz § 6c ust. 1 Umowy.

§ 22a.

Warunki zawieszające przekazanie dofinansowania związane z zabezpieczeniem wykonania Umowy¹⁰⁷

1. Beneficjent zobowiązuje się dostarczyć przed pierwszym przekazaniem dofinansowania, nie później niż do dnia r., następujące dokumenty¹⁰⁸:

¹⁰⁵ Nie dotyczy jednostek sektora finansów publicznych. W przypadku finansowania zaliczkowego, zabezpieczenie wykonania Umowy jest dokonywane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U z 2017 r. poz. 2367)

¹⁰⁶ Formy zabezpieczenia oraz terminy ich ustanowienia zostaną wskazane przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą po uzgodnieniu z Beneficjentem.

¹⁰⁷ Nie dotyczy jednostek sektora finansów publicznych.

¹⁰⁸ Klauzula stosowana dla celów ustanowienia zabezpieczenia przez beneficjenta realizacji Umowy. Formy zabezpieczeń:

- a) podstawową formą jest weksel *in blanco* (nie na zlecenie lub równoważny),
- b) dla beneficjentów, których sytuacja finansowa może stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa przekazanych środków publicznych, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może żądać przedstawienia weksla *in blanco* z poręczeniem wekslowym (awal),

- 1)
- 2),
- 3)
- 4)

1a. W toku realizacji Projektu, Beneficjent zobowiązuje się dostarczyć następujące dokumenty:

- 1) - w terminie do
- 2) - w terminie do
- 3) - w terminie do

2. W przypadku niedostarczenia w terminie dokumentów, o których mowa w ust. 1 lub ich niezaakceptowania przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wstrzymać przekazanie dofinansowania i zażądać od Beneficjenta dostarczenia prawidłowo sporządzonych, poprawionych lub uzupełniających dokumentów w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia. Skutki wstrzymania przekazania dofinansowania obciążają Beneficjenta.

3. W przypadku niedostarczenia w terminie prawidłowo sporządzonych, poprawionych lub uzupełniających dokumentów, o których mowa w ust. 2, lub ich nie zaakceptowania przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą może ona rozwiązać Umowę ze skutkiem natychmiastowym.

§ 23.¹⁰⁹

Postanowienia końcowe

1. Postanowienia Umowy, które odnoszą się do Decyzji KE, obowiązują od dnia wydania Decyzji KE.
2. W przypadku, gdy Komisja Europejska odmówi wniesienia do Projektu wkładu finansowego z funduszy Umowa ulega rozwiązaniu z dniem doręczenia kopii Decyzji KE Beneficjentowi.
3. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, doręczając kopię Decyzji KE Beneficjentowi, wzywa Beneficjenta do zwrotu środków przekazanych na podstawie Umowy (bez odsetek), na wskazany rachunek bankowy, w terminie 14 od dnia doręczenia wezwania.¹¹⁰
4. Jeżeli zakres rzeczowy lub finansowy Projektu zatwierdzony przez Komisję Europejską jest inny niż określony w Umowie, Strony zobowiązują się do niezwłocznej zmiany Umowy w zakresie wynikającym z Decyzji KE. Wydatki przeznaczone na zadania będące poza zakresem rzeczowym lub finansowym Projektu zatwierdzonym przez Komisję Europejską uznane będą za niekwalifikowalne niezależnie od tego, czy dokonana zostanie zmiana Umowy, o której mowa w zdaniu pierwszym. Beneficjent jest zobowiązany do zwrotu środków przekazanych na podstawie Umowy, poniesionych na zadania będące poza zakresem rzeczowym lub finansowym Projektu zatwierdzonym przez Komisję Europejską. Postanowienia ust. 3 stosuje się odpowiednio.
5. Jeżeli w trakcie weryfikacji przez IZ wniosku o dofinansowanie dla dużego projektu

-
- c) w szczególnie uzasadnionych przypadkach, uzależnionych od wyników analizy sytuacji finansowej Beneficjenta, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może żądać innych form zabezpieczenia dozwoleń prawem polskim.

Dla każdego zabezpieczenia może być ustanowiony indywidualny termin jego ustanowienia

¹⁰⁹ Postanowienia ust. 1-6 dotyczą jedynie umów o dofinansowanie projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013, odnośnie których nie została jeszcze wydana Decyzja KE lub uzyskana milcząca zgoda oraz odnośnie projektów, które uzyskują w rozumieniu art.100 ww. rozporządzenia, status dużych projektów w trakcie realizacji.

¹¹⁰ Ze względu na specyfikę poszczególnych sektorów i rodzaj występujących beneficjentów termin ten powinien być określony przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.

powstanie potrzeba zmiany zakresu rzeczowego lub finansowego Projektu w zakresie mającym wpływ na kwalifikowalność wydatków Strony zobowiązują się do niezwłocznej zmiany Umowy w przedmiotowym zakresie. Wydatki przeznaczone na zadania będące poza zakresem rzeczowym lub finansowym Projektu uznane będą za niekwalifikowane niezależnie od tego, czy dokonana zostanie zmiana Umowy, o której mowa w zdaniu pierwszym, a Beneficjent zobowiązany będzie do zwrotu dofinansowania przekazanego w ramach zmienionego (niekwalifikowalnego) zakresu rzeczowego lub finansowego Projektu. Postanowienia ust. 3 stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust. 2 i ust. 4 lub ust. 5 zwrot środków przekazanych na podstawie Umowy następuje w trybie i na zasadach przewidzianych w § 17 Umowy, po bezskutecznym upływie terminu na zwrot.

6a. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, IP¹¹¹ i IZ nie ponoszą odpowiedzialności wobec Beneficjenta i osób trzecich za szkodę wynikającą:

1) z rozwiązania Umowy na skutek odmowy Komisji Europejskiej, o której mowa w ust. 2;

2) ze zmiany Umowy na skutek okoliczności, o których mowa w ust. 4 i 5.

6b. Ilekroć osoba trzecia wystąpi z roszczeniem wobec Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, IP¹¹² lub IZ w związku z zaistnieniem okoliczności, o których mowa w ust. 6a, Beneficjent zobowiązuje się zwolnić Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, IP¹¹³ lub IZ z odpowiedzialności.

7. W przypadku, gdy:

1) podczas weryfikacji wniosku o płatność końcową, kwota rzeczywiście poniesionych wydatków kwalifikowalnych okaże się niższa niż maksymalna kwota, o której mowa w § 5 ust. 2 Umowy lub

na skutek zmiany Umowy nastąpi zmniejszenie kwoty, o której mowa w § 5 ust. 2 Umowy lub

2) nastąpi zmniejszenie kwoty, o której mowa w § 6 ust. 1 Umowy

Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokona niezwłocznie ponownego obliczenia limitów w kategoriach wydatków objętych limitami. Stanowisko Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej w tym zakresie jest wiążące dla Beneficjenta. W przypadku, gdy Beneficjent otrzymał refundację wydatków w kategorii ograniczonej limitami w wyższej kwocie niż dopuszczalna zgodnie z nowo obliczonymi limitami, różnica podlega zwrotowi bez odsetek w terminie i na zasadach określonych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą. Po bezskutecznym upływie terminu do zwrotu § 17 Umowy stosuje się odpowiednio. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca jest uprawniona do pomniejszenia z kwoty do wypłaty przysługującej Beneficjentowi z tytułu zatwierdzenia wniosku o płatność końcową o kwotę stanowiącą ww. różnicę.

7a. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 1, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokona ponownego obliczenia maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych, o której mowa w § 5 ust. 2 Umowy, a następnie na podstawie jednostronnego oświadczenia woli dokona zmiany wysokości maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowalnych, o czym poinformuje Beneficjenta w formie pisemnej.

8. Wszelkie zmiany Umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i są wprowadzane w formie aneksu, z zastrzeżeniem § 4 ust. 8, 8a, 9, 11a¹¹⁴, § 4b ust. 2¹¹⁵, § 6 ust. 2 i 3, § 23 ust. 7a Umowy oraz zmian w Opisie Projektu w zakresie w nim określonym które następują

¹¹¹ Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

¹¹² Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

¹¹³ Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

¹¹⁴ Wykreślić jeśli nie dotyczy.

¹¹⁵ Wykreślić jeśli nie dotyczy.

w formie wskazanej w tych postanowieniach, w drodze jednostronnego oświadczenia woli. Zmiana Umowy, której źródłem jest Decyzja KE, wymaga uprzedniej zgody Komisji Europejskiej.

9. Wszelkie wątpliwości powstałe w trakcie realizacji Projektu oraz związane z interpretacją Umowy będą rozstrzygane w pierwszej kolejności w drodze konsultacji pomiędzy Stronami.
10. Jeżeli Strony nie dojdą do porozumienia w drodze konsultacji, spory będą poddane rozstrzygnięciu przez sąd powszechny właściwy dla siedziby Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
11. Wszelkie oświadczenia składane przez Strony w związku z wykonywaniem Umowy wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności, chyba że Umowa lub przepis prawa powszechnie obowiązującego dla złożenia oświadczenia wymaga zachowania innej niż pisemna forma szczególnej lub przewiduje inny niż nieważność skutek niezachowania formy pisemnej. Oświadczenia woli złożone w formie elektronicznej są równoważne z oświadczeniami woli złożonymi w formie pisemnej. Oświadczenia składane w formie pisemnej lub innej formie szczególnej wymagającej sporządzenia dokumentu i własnoręcznego podpisu na dokumencie powinny być doręczane na adres właściwej Strony wskazany w komparycji Umowy. Strony zobowiązują się do wzajemnego informowania się o każdej zmianie adresu. W razie zaniedbania tego obowiązku dokument doręczony na adres dotychczasowy uważa się za doręczony prawidłowo. Oświadczenia woli składane w formie elektronicznej doręcza się wyłącznie za pośrednictwem SL2014 lub ePUAP.
12. Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach, po jednej dla każdej ze Stron/~~w trzech egzemplarzach, dwa egzemplarze dla Instytucji Pośredniczącej, jeden egzemplarz dla Beneficjenta~~¹¹⁶.
13. Załączniki stanowią integralną część Umowy.
14. Umowa wchodzi w życie z dniem jej podpisania przez Strony, w dacie złożenia podpisu przez ostatnią z nich.

Beneficjent

Instytucja
Pośrednicząca

Wdrażająca/Instytucja

.....

(podpis, data)

.....

(podpis, data)

¹¹⁶ Niepotrzebne wykreślić.

Spis załączników

1. Dokument potwierdzający umocowanie przedstawiciela Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej do działania w jej imieniu i na jej rzecz (pełnomocnictwo, odpis z KRS, inne).
 - a.
 - b.
2. Dokument potwierdzający umocowanie przedstawiciela Beneficjenta do działania w jego imieniu i na jego rzecz (pełnomocnictwo, odpis z KRS, inne):
3. Harmonogram Realizacji Projektu.
4. Harmonogram Płatności.
 - 4a Harmonogram Spłat
5. Kopia umowy z bankiem/zaświadczenia z banku o posiadaniu przez Beneficjenta rachunku bankowego dla potrzeb przekazywania zaliczki.
- ~~5a Kopia umowy z bankiem/zaświadczenia z banku o posiadaniu przez Beneficjenta rachunku bankowego dla potrzeb przekazywania zaliczki ze środków o których mowa w § 6c.~~
6. Kopia umowy z bankiem/zaświadczenia z banku o posiadaniu przez Beneficjenta rachunku bankowego, dla potrzeb przekazywania refundacji poniesionych wydatków.
7. Opis Projektu.
8. Kopia Decyzja Komisji Europejskiej KE wraz z aneksami¹¹⁷.
9. Wzór oświadczenia o zmianie rachunku bankowego Beneficjenta.
10. Harmonogram uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych.
 - 10a. Harmonogram uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach¹¹⁸.
11. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku od towarów i usług. Oświadczenie Beneficjenta dotyczące wydatków kwalifikowalnych, w odniesieniu do których nie uzyskał on zwrotu podatku od towarów i usług (VAT).
12. 11 a Oświadczenie o kwalifikowalności podatku od towarów i usług składane wraz z wnioskiem o płatność końcową
13. Zestawienie wskaźników do monitorowania postępu rzeczowego Projektu.
14. Obowiązki informacyjne Beneficjenta.
15. Kopia decyzja Komisji Europejskiej potwierdzającej, że dofinansowanie nie jest pomocą publiczną albo jest pomocą publiczną zgodną z rynkiem wewnętrznym UE¹¹⁹.
16. Szczegółowe warunki kwalifikowalności kosztów pośrednich, nadzoru nad robotami budowlanymi oraz wkładu niepieniężnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020.
17. Harmonogram uzyskiwania decyzji/dokumentów niezbędnych do uzyskania pełnej gotowości technicznej.
18. Metodyka obliczenia maksymalnej kwoty dofinansowania.
 - 19a Zakres danych osobowych powierzonych do przetwarzania w ramach zbioru Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

¹¹⁷ Dotyczy jedynie projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013, w stosunku do których wydana została Decyzja KE.

¹¹⁸ Dotyczy poddziałania 1.1.2, 1.4.1., działania 7.1 Wykreślić jeżeli nie dotyczy.

¹¹⁹ W przypadku dokonania notyfikacji indywidualnej Projektu.

19b. Zakres danych osobowych powierzonych do przetwarzania w ramach zbioru Centralny system teleinformatyczny wspierający realizację programów operacyjnych

19c. Wzór upoważnienia/odwołania upoważnienia do przetwarzania powierzonych do przetwarzania danych osobowych.